

**POLUGODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ
ZA PERIOD
OD 01.01. DO 30.06.2019. GODINE**

Sadržaj:

- 1. Izveštaj o poslovanju za period od 01.01. do 30.06.2019. godine**
- 2. Konsolidovani finansijski izveštaji za period od 01.01. do 30.06.2019. godine**
 - *Bilans stanja*
 - *Bilans uspeha*
 - *Izveštaj o ostalom rezultatu*
 - *Izveštaj o tokovima gotovine*
 - *Izveštaj o promenama na kapitalu*
 - *Napomene uz finansijske izveštaje*
- 3. Izjave lica odgovornih za sastavljanje finansijskih izveštaja**

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU BANKE
ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE**

SADRŽAJ:

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE.....	1
2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA.....	3
3. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI PERIODU ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA.....	15
4. IZLOŽENOST RIZICIMA.....	16
5. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA.....	18

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE

• Uvod

Izveštaj o poslovanju je sastavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu član 29 ("Službeni glasnik RS", br. 62/2013 i 30/2018).

Izveštaj je zasnovan na nerevidiranim podacima. Detaljniji prikaz poslovanja Banke dat je u Napomenama uz finansijske izveštaje na dan 30. juna 2019. godine.

• O Banci

Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Novosadska banka a.d. Novi Sad je početkom avgusta 2005. godine, nakon uspešno okončanog procesa privatizacije, postala član Erste Group Bank, (Erste Grupa) koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji. Od 1997. godine, Erste Grupa se razvija kao jedna od najvećih kompanija za pružanje finansijskih usluga u centralnoj i istočnoj Evropi, sa oko 47.300 zaposlenih, koja opslužuje oko 16,5 miliona klijenata u 2.505 filijala u 7 zemalja (Austriji, Češkoj Republici, Slovačkoj, Rumuniji, Mađarskoj, Hrvatskoj i Srbiji).

Akcionari Banke su Erste Group Bank AG, Beč sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

Banka je na dan 30. juna 2019. godine imala 1.169 zaposlenih (31. decembra 2018. godine: 1.117 zaposlenih).

Članovi Upravnog odbora Banke na dan 30. juna 2019. godine su:

1. Gernot Mittendorfer, predsednik, Erste Group Bank AG, Beč
2. Suzan Tanriyar, član, Erste Group Bank AG, Beč
3. Hannes Frotzbacher, član Erste Group Bank AG, Beč
4. Georg Bucher, član, zamenik predsednika, Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac
5. Dragana Plavšić, nezavisna, Beograd,
6. Aleksandar Vlahović, član, nezavisna, Beograd

Članovi Izvršnog odbora Banke na dan 30. juna 2019. godine su:

1. Slavko Carić, Predsednik Izvršnog odbora,
2. Jasna Terzić, Član Izvršnog odbora,
3. Aleksandra Radić, Član Izvršnog odbora
4. Tomislav Stena, Član Izvršnog odbora

Članovi Odbora za reviziju na dan 30. juna 2019. godine su:

Mario Catasta, predsednik, Erste Group Bank AG, Beč
Georg Bucher, član, Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac
Aleksandar Vlahović, član, nezavisna, Beograd

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE**1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE (nastavak)****• O Banci (nastavak)**

S – Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija je postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%. Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a/7.

Društvo je na dan 30. juna 2019. godine imalo 49 zaposlenih (31. decembar 2018. godine: 45 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

Članovi **Upravnog odbora Društva** su:

1. Slavko Carić, predsednik, Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad
2. Vladan Mihajličin, član, Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad
3. Georg Haslinger, član, Erste Group Bank AG Vienna
4. Marko Markić, član, Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac
5. Daniel Kozel, član, Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac

Članovi **Izvršnog odbora Društva** su:

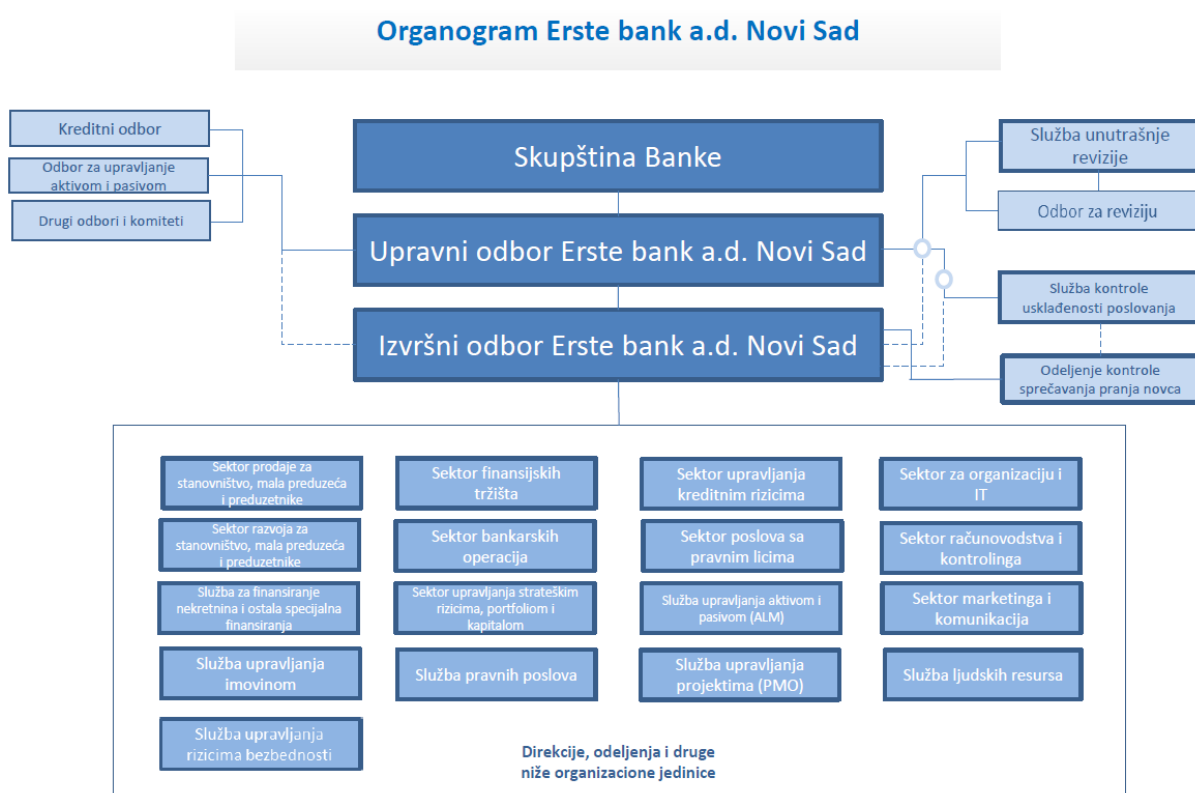
1. Bojan Vračević, predsednik izvršnog odbora
2. Vuk Vučević, član izvršnog odbora

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju obuhvataju pojedinačne podatke Erste Bank a.d. Novi Sad i podatke zavisnog preduzeća S-Leasing d.o.o. Beograd. Erste Bank a.d. Novi Sad, kao matično preduzeće zavisnog preduzeća S-Leasing d.o.o., Beograd sastavlja konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju.

Iznosi u ovom Izveštaju su iskazani u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE (nastavak)

Organizaciona struktura Banke je prikazana kako sledi:

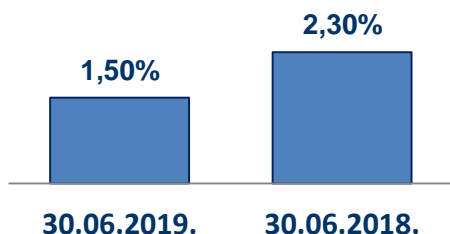

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA

Makroekonomski uslovi poslovanja u toku drugog kvartala 2019. godine

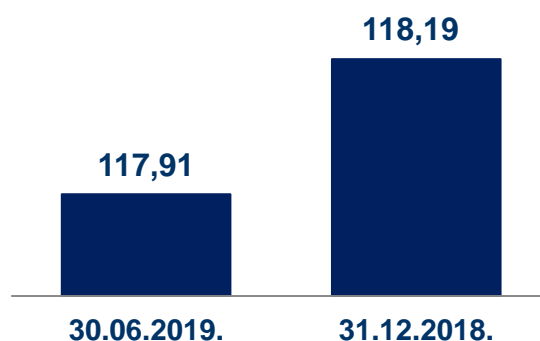
Kretanje inflacije

Međugodišnja inflacija u junu je usporila rast i snižena je na 1,5%, što je u skladu sa očekivanjima i prethodnim najavama Narodne banke Srbije. Bazna inflacija (indeks potrošačkih cena po isključenju hrane, energije, alkohola i cigareta) takođe je usporila rast, i u junu je iznosila 1,4% međugodišnje.

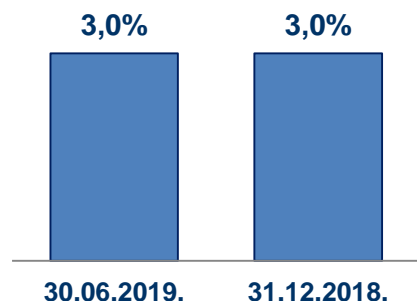
Prema centralnoj projekciji Narodne banke Srbije, međugodišnja inflacija će i u narednom periodu ostati niska i stabilna i nastaviće da se kreće u granicama cilja od 3,0 odsto ± 1,5 procentnih poena.

Kretanje kursa dinara

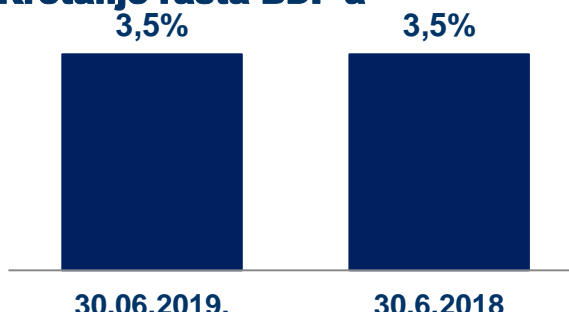
U 2019. godini dinar je apesirao u odnosu na evro, tako da je kurs dinara sa 118,19 koliko je iznosio na kraju 2018. godine smanjen na 117,91.

Kretanje referentne stope

Referentna kamatna stopa NBS se u toku 2018. godine kretala od 3,50% do 3,00% i ostala je na nepromenjenom nivou i u Q2 2019. godine.

Kretanje rasta BDP-a

Prema proceni Ministarstva finansija stopa rasta BDP-a beleži pozitivnu vrednost u drugom kvartalu 2019. godine od 3,5% i dostigla je projektovanu vrednost održivog ubrzanja rasta BDP-a u 2019. godini, dok se u srednjem roku očekuje njegovo ubrzanje na oko 4%. Republički zavod za statistiku i NBS još uvek nisu objavili zvanične podatke za Q2 2019.

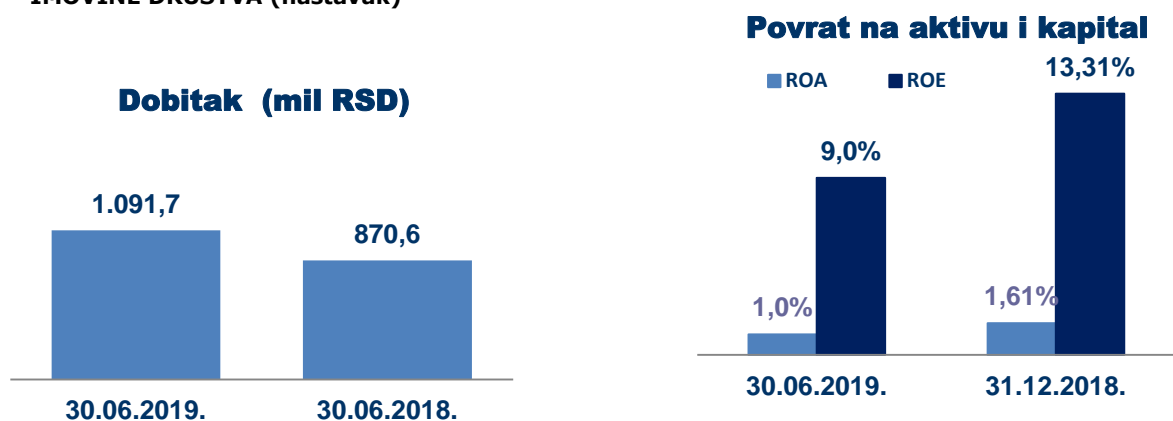
IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE
2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)
Pokazatelji poslovanja Banke
Bilans uspeha

Struktura bilansa uspeha u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. i uporedni pregled za isti period 2018. godine, sa procentima rasta u odnosu na prethodnu godinu, je sledeća:

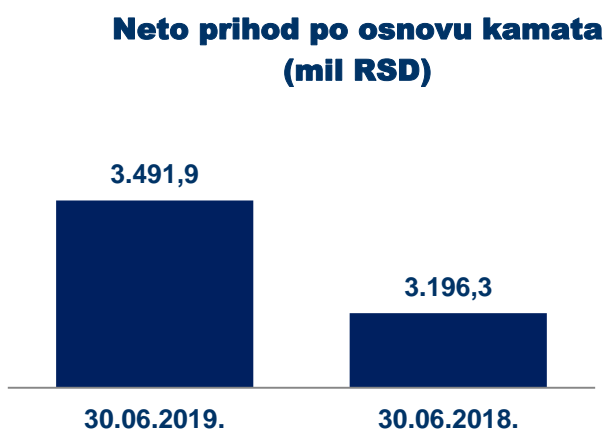
	01.01-30.06.2019.	01.01-30.06.2018.	U RSD hiljada % rasta/(pada)
PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA			
Prihodi od kamata	4.582.910	3.867.843	18,49
Rashodi kamata	(1.091.041)	(671.581)	62,46
Dobitak po osnovu kamata	3.491.869	3.196.262	9,25
Prihodi od naknada i provizija	1.309.197	1.197.286	9,35
Rashodi naknada i provizija	(517.641)	(436.408)	18,61
Dobitak po osnovu naknada i provizija	791.556	760.878	4,03
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	162.783	45.975	254,07
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	-	42.613	(100,00)
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	(6.723)	-	100,00
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	1.017	1.132	(10,16)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	183.180	201.604	(9,14)
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(242.816)	(614.880)	(60,51)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	6.979	(100,00)
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	(8.125)	-	100,00
Ostali poslovni prihodi	19.392	19.834	(2,23)
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	4.392.133	3.660.397	19,99
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(1.092.895)	(1.045.023)	4,58
Troškovi amortizacije	(251.882)	(159.928)	57,50
Ostali prihodi	213.698	182.189	17,29
Ostali rashodi	(2.101.510)	(1.733.806)	21,21
DOBIT PRE OPOREZIVANJA	1.159.544	903.829	28,29
Porez na dobit	(81.018)	(34.653)	133,80
Dobitak po osnovu odloženih poreza	13.144	1.441	812,14
DOBIT	1.091.670	870.617	25,39

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Banka je u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine ostvarila neto dobitak od 1.091.670 hiljada dinara (30. juna 2018. godina: 870.617 hiljada dinara), što predstavlja povećanje od 25,39% u odnosu na prethodnu godinu.

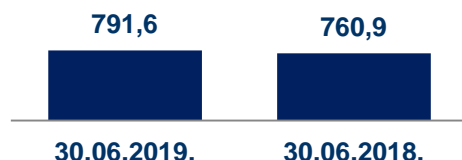
Prihodi od kamata u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine, iznose 4.582.910 hiljada dinara (30. juna 2018. godina: 3.867.843 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 18,49%.

Rashodi kamata u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine, iznose 1.091.041 hiljada dinara (30. juna 2018. godina: 671.581 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 62,46%.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

**Neto prihod po osnovu
naknada (mil RSD)**

Prihodi od naknada i provizija u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine, iznose 1.309.197 hiljada dinara (30. juna 2018. godina: 1.197.286 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 9,35%.

Rashodi od naknada i provizija u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine, iznose 517.641 hiljadu dinara (30. juna 2018. godina: 436.408 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 18,61%.

U strukturi ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, pored kamate i naknade, najveće učešće imaju dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata, prihodi od kursnih razlika, ostali prihodi, odnosno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. **Pozitivan neto efekat kursnih razlika** u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine, iznosi 183.180 hiljade dinara. **Pozitivan neto efekat po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata** iznosi 162.783 hiljada dinara.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE
2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)
Bilans stanja

	30.06.2019.	u %	31.12.2018.	u %	U RSD hiljada % rasta/pada
AKTIVA					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	25.879.507	11,73	24.641.261	12,14	5,03
Potraživanja po osnovu derivata	433.202	0,20	181.204	0,09	139,07
Hartije od vrednosti	41.434.806	18,78	34.891.510	17,19	18,75
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.708.364	0,77	1.700.361	0,84	0,47
Kredit i potraživanja od komitenata	146.776.392	66,51	138.393.437	68,20	6,06
Investicije u zavisna društva	93.560	0,04	93.560	0,05	0,00
Nematerijalna ulaganja	657.435	0,30	537.025	0,26	22,42
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.255.665	1,02	1.062.904	0,52	112,22
Tekuća poreska sredstva	104.277	0,05	173.326	0,09	-39,84
Odložena poreska sredstva	19.779	0,01	18.809	0,01	5,16
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	0,01	11.902	0,01	0,00
Ostala sredstva	1.313.840	0,60	1.226.714	0,60	7,10
UKUPNA AKTIVA	220.688.729	100	202.932.013	100	8,75
PASIVA					
Obaveze po osnovu derivata	313.786	0,14	95.518	0,05	228,51
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	67.502.604	30,59	59.322.207	29,23	13,79
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	116.392.746	52,74	113.210.214	55,79	2,81
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.518.526	1,59	0	0,00	100,00
Subordinirane obaveze	4.386.158	1,99	4.566.337	2,25	-3,95
Rezervisanja	705.700	0,32	654.200	0,32	7,87
Tekuće poreske obaveze	81.018	0,04	252.560	0,12	-67,92
Ostale obaveze	2.995.731	1,36	1.199.176	0,59	149,82
UKUPNO OBAVEZE	195.896.269	88,77	179.300.212	88,35	9,26
KAPITAL					
Akcijski kapital	10.164.475	4,61	10.164.475	5,01	0,00
Dobitak	1.091.670	0,49	2.918.483	1,44	-62,59
Rezerve	13.536.315	6,13	10.548.843	5,20	28,32
UKUPAN KAPITAL	24.792.460	11,23	23.631.801	11,65	4,91
UKUPNO PASIVA	220.688.729	100	202.932.013	100	8,75

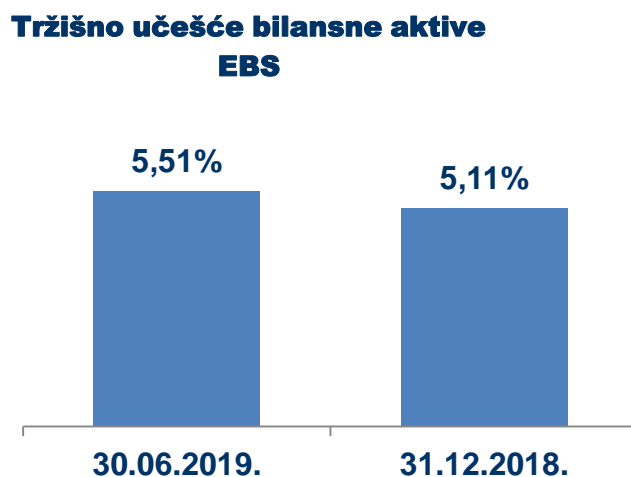
IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOMU SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Ukupna **bilansna suma** Banke na dan 30. juna 2019. godine iznosi 220.689 hiljada dinara i beleži rast u 2019. godini od 8,75% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

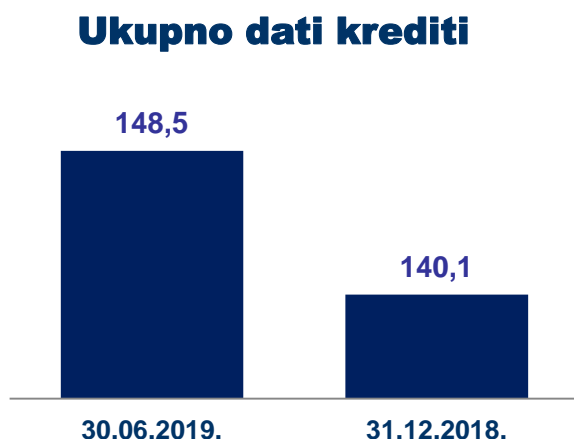
Tržišno učešće aktive Banke u odnosu na ukupnu aktivnu bankarskog tržišta Srbije na dan 30. juna 2019. godini je 5,51%, dok je tržišno učešće Banke u odnosu na ukupnu aktivnu bankarskog tržišta Srbije u 2018. godini 5,11%.

Gotovina i sredstva kod centralne banke na dan 30. juna 2019. godine iznose 25.879.507 hiljada dinara. Gotovina i sredstva kod centralne banke su zabeležili porast od 5,03% u drugom kvartalu 2019. godine u odnosu na 2018. godinu.

Potraživanja po osnovu derivata na dan 30. juna 2019. godine iznose 433.202 hiljada dinara. Potraživanja po osnovu derivata na dan 30. juna 2019. godine su povećana za 139,07% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

Hartije od vrednosti na dan 30. juna 2019. godine iznose 41.434.806 hiljada dinara. Hartije od vrednosti na dan 30. juna 2019. godine su povećana za 18,75% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

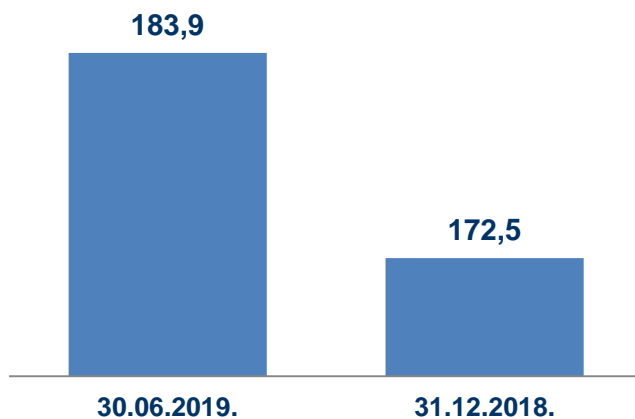
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija na dan 30. juna 2019. godine iznose 1.708.364 hiljade dinara. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija na dan 30. juna 2019. godine su povećana za 0,47% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

Kredit i potraživanja od komitenata na dan 30. juna 2019. godine iznose 146.776.392 hiljada dinara. Krediti i potraživanja od komitenata na dan 30. juna 2019. godine su povećana za 6,06% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Ukupno primljeni depoziti

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama na dan 30. juna 2019. godine iznose 67.502.604 hiljada dinara. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama na dan 30. juna 2019. godine su povećana za 13,79% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima na dan 30. juna 2019. godine iznose 116.392.746 hiljade dinara. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima na dan 30. juna 2019. godine su povećana za 2,81% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

Ročna struktura konsolidovanog bilansa stanja na dan 30. juna 2019. godine je povoljna. Trajni i dugoročni izvori finansiraju stalna sredstva i dugoročna sredstva.

Ukupan kapital Banke na dan 30. juna 2019. godine iznosi 24.792.460 hiljada dinara i beleži porast od 4,91% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE
2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Dinarski i devizni podbilans Banke na dan 30. juna 2019. i 31. decembra 2018. godine prikazani su kako sledi:

	U RSD hiljada				
	30.06.2019.	u %	31.12.2018.	u %	% rasta/pada
AKTIVA					
Aktiva u dinarima	81.340.885	36,86	70.633.753	34,81	15,16
Aktiva u stranoj valuti	139.347.844	63,14	132.298.260	65,19	5,33
Ukupna aktiva	220.688.729	100	202.932.013	100	8,75
PASIVA					
Pasiva u dinarima	83.210.613	37,70	72.021.177	35,49	15,54
Pasiva u stranoj valuti	137.478.116	62,30	130.910.836	64,51	5,02
Ukupna pasiva	220.688.729	100	202.932.013	100	8,75

Dinarski podbilans aktive Banke čini 36,86% ukupne aktive i beleži rast od 15,16% u drugom kvartalu 2019. godine. Međutim, devizni podbilans aktive Banke je i dalje značajniji i čini 63,14% aktive i beleži rast od 5,33% u drugom kvartalu 2019.

Dinarski podbilans pasive Banke čini 37,70% ukupne pasive i beleži rast od 15,54% u drugom kvartalu 2019. godine. Međutim, devizni podbilans pasive Banke je i dalje značajniji i čini 62,30% aktive i beleži rast od 5,02% u drugom kvartalu 2019.

Kapital

Kapital Banke na dan 30. juna 2019. godine iznosi 24.792.460 hiljada dinara (31. decembar 2018. godine: 23.631.801 hiljada dinara).

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

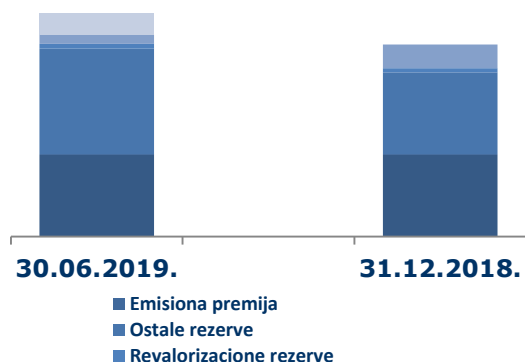
	U RSD hiljada	
	30.06.2019.	31.12.2018.
Akcijski kapital – obične akcije	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija	124.475	124.475
Ostale rezerve	12.955.128	10.036.645
Revalorizacione rezerve	581.187	512.198
Dobitak tekuće godine	1.091.670	2.918.483
Stanje na dan 30. juna	24.792.460	23.631.801

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Kapital (nastavak)

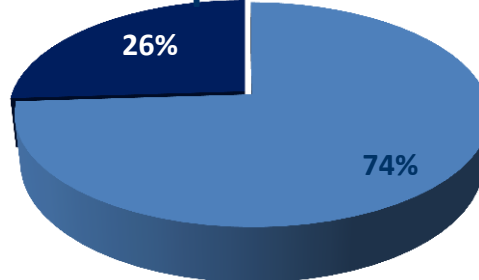
Struktura ukupnog kapitala banke

Na dan 30. juna 2019. godine, upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od 10.000 dinara (31. decembar 2018. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara). U toku drugog kvartala 2019. i u toku 2018. godine, nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

Većinski akcionar Banke je Erste Group Bank AG, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 30. juna 2019. godine.

Struktura akcionarskog kapitala

■ Erste Group Bank AG
■ Steiermärkische Bank und Sparkassen AG

Struktura akcionara Banke na dan 30. juna 2019. i 31. decembra 2018. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	Učešće u %
Erste Group Bank AG, Beč	742,960	74.00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	261,040	26.00
Ukupno	1,004,000	100.00

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

3. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI U PERIODU ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA

Erste Bank A.D. Novi Sad je 14 februara 2019. godine uspešno završila emisiju dugoročnih dinarskih obveznica II emisije. Obim emisije je iznosio 3.500.000.000 dinara. Izdato je 350.000 komada obveznica pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara ISIN: RSNVBD53653 CFI: DBVUFR, sa varijabilnom kamatnom stopom i jednokratnim dospećem glavnice nakon dve (2) godine i jedan (1) dan. Kamata po obveznicama će se obračunavati i isplaćivati kvartalno, primenom godišnje stope od 1% + tromesečni BELIBOR.

Sredstva prikupljena izdavanjem obveznica koristiće se za redovno poslovanje Banke i pretežno će biti namenjena finansiranju klijenata Sektora stanovništva i Sektora poslova sa pravnim licima u segmentu malih i srednjih preduzeća, bez raščlanjivanja prikupljenih sredstava redom po prioritetu korišćenja. Izdavanjem obveznica Banka želi da vrši optimalno upravljanje likvidnošću, obezbeđivanjem stabilnih i dugoročnih izvora finansiranja u domaćoj valuti, kao i da obezbedi dalju diversifikaciju izvora sredstava za svoje poslovanje, želeći pri tome da da i svoj doprinos razvoju tržišta kapitala u Republici Srbiji.

Izdate obveznice su listirane na Beogradskoj berzi, simbol NSBN02.

Od 1. januara 2019. godine stupio je na snagu MSFI 16. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing. MSFI 16 uvodi jedinstveni model obračuna lizinga za zakupce. Zakupac priznaje imovinu koja se odnosi na pravo korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga. Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Banka je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup. U okviru priznavanja imovine sa pravom korišćenja i obaveza za zakup po obuhvatom MSFI 16 u Banci se nalaze nepokretnosti – objekti i pokretna imovina – vozila.

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza zakupa priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje u visini lizing obaveze i naknadno amortizuje od datuma početka do perioda zakupa. Banka koristi linearnu metodu amortizacije.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca.

Za zakup pokretnih stvari Banka koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Banka mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi kapitalizacije. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini.

Stanje imovine Banke sa pravom korišćenja i obaveza za zakup u drugom kvartalu 2019. godine prikazan je u sledećim tabelama:

PREGLED STANJA OBAVEZA ZA ZAKUP				
VALUTA OBAVEZE	01.01.2019.		30.06.2019.	
	IZNOS U VALUTI	IZNOS U RSD	IZNOS U VALUTI	IZNOS U RSD
EUR	6.428	759.722	6.605	778.791
Valutna klauzula (EUR)	4.088	483.236	5.083	599.479
RSD	-	54.965	-	48.959
UKUPNO:	10.516	1.297.923	11.688	1.427.229

PREGLED STANJA IMOVINE SA PRAVOM KORIŠĆENJA				
VRSTA IMOVINE	01.01.2019.		30.06.2019.	
	NABAVNA VREDNOST	ISPRAVKA VREDNOSTI	NABAVNA VREDNOST	ISPRAVKA VREDNOSTI
NEPOKRETNOSTI	1.254.362	-	1.302.883	95.390
POKRETNA IMOVINA	43.561	-	361.221	159.771
UKUPNO:	1.297.923	-	1.664.104	255.161

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

4. IZLOŽENOST RIZICIMA

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka voljna da prihvati kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata;

Banka adekvatno identifikuje rizike kojima je izložena i u skladu sa tim sprovodi aktivnosti upravljanja istim, nastojeći da ih izbegne ili svede u prihvatljive okvire.

Upravljanje rizicima u Banci u drugom kvartalu 2019. godine sprovedeno je uspešno što se pre svega ogleda u poboljšanoj rejting distribuciji portfolija i smanjenom iznosu troška ispravke vrednosti, zatim usaglašenosti poslovanja sa definisanim politikama i procedurama za upravljanje rizicima kao i njihovom kontinuiranom poboljšanju, stalnom fokusu Upravnog i Izvršnog odbora na kvalitetnom upravljanju rizicima, korišćenju savremene tehnologije u radu Banke i njenom kontinuiranom unapređenju, kao i usvojenoj kulturi upravljanja rizicima od strane zaposlenih u Banci.

Procena materijalne značajnosti rizika kojima Banka može biti izložena u drugom kvartalu 2019. godine je pokazala da su sledeći rizici materijalno značajni:

- Kreditni rizik (uključujući rizik druge ugovorne strane, rizik koncentracije, rezidualni rizik i kreditno-devizni rizik);
- Tržišni rizik u knjizi trgovanja;
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- Devizni rizik ;

- Operativni rizik;
- Rizik likvidnosti;
- Strateški rizik
- Reputacioni rizik;
- Makroekonomski rizik (transverzalni rizik koji se odražava na sve prethodno navedene tipove rizika).

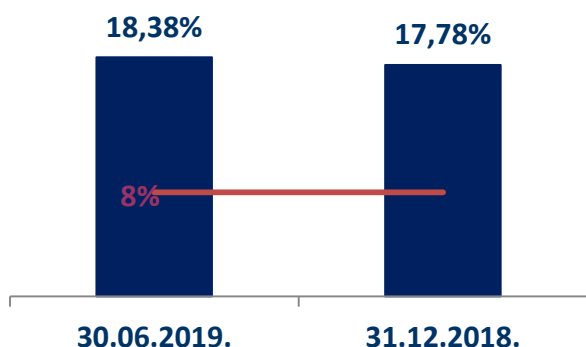
IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE

4. IZLOŽENOST RIZICIMA (nastavak)

Za materijalno značajne rizike (osim onih rizika koji se u okvir za upravljanje rizicima uključuju kroz precizno uspostavljen sistem praćenja i limita ili kroz stres testiranje) Banka kvartalno sprovodi procenu interne adekvatnosti kapitala u skladu sa relevantnim metodologijama i standardima prilikom računanja kapitalnih zahteva i internog kapitala koji Banci stoji na raspolaganju za apsorbovanje tih rizika.

Pored toga, Banka kontinuirano na osnovu NBS odluke iz oblasti adekvatnosti kapitala obračunava kapitalne zahteve i kapital prilikom računanja pokazatelja adekvatnosti kapitala. U skladu sa navedenim, kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i za rizik izmirenja/ isporuke po osnovu slobodnih isporuka se obračunava prema standardizovanom pristupu dok se kapitalni zahtev za cenovni rizik računa primenom metoda dospeća i kapitalni zahtev za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora i kapitalni zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti primenom standardizovanog pristupa.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala

Adekvatnost kapitala izračunata je kao odnos regulatornog kapitala i rizične aktive, na dan 30. juna 2019. godine. Banka je dužna da održava minimalne pokazatelje adekvatnosti kapitala propisane od strane Narodne banke Srbije (8% za adekvatnost kapitala, 6% za adekvatnost osnovnog kapitala i 4,5% za adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala), kao i da ispunjava zahteva za kombinovani zaštitni sloj kapitala. Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Banka je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP). Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke na dan 30. juna 2019. godine iznosi 18,38%.

Likvidnost Banke se prati i kontroliše kroz obezbeđenje kontinuirane sposobnosti Banke da se obezbede likvidna sredstva za isplatu depozita klijenata, finansiranje rasta aktive i operativnog poslovanja, kao i za izmirenje ostalih ugovornih obaveza. Banka je tokom drugog kvartala 2019. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti i pokazatelj pokriva likvidnom aktivom iznad zakonom propisanog nivoa.

Banka svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze, kao i da njeni komitenti raspolažu svojim sredstvima u Banci u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom promene kamatnih stopa Banka ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Erste Group AG, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Devizna pozicija Banke kao rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena deviznog kursa, je u toku drugog kvartala 2019. godine bila ispod maksimalno propisanog nivoa otvorene devizne pozicije. Pokazatelj deviznog rizika Banke na dan 30. juna 2019. godine iznosi 0,82% kapitala Banke, što je znatno ispod propisanog maksimuma od 20% kapitala.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA DRUGI KVARTAL 2019. GODINE
4. IZLOŽENOST RIZICIMA (nastavak)
Pokazatelji poslovanja Banke/Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Banka je dužna da oblik i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije donetim na osnovu navedenog Zakona. U drugom kvartalu 2019. godine, Banka je kontinuirano ostvarivala propisane pokazatelje poslovanja.

Pokazatelji poslovanja	Propisani	30.06.2019.	31.12.2018.
	Minimum		
1. Kapital	EUR 10 miliona	EUR 226.870.745	EUR 210.633.447
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	18,38	17,78
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	15,79	15,02
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	15,79	15,02
5. Ulaganja Banke	Maksimum 60%	8,61	4,46
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	13,16	12,28
2. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	84,58	124,11
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,24	1,36
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,6	1,15	1,28
9. PPLA	Minimum 100%	141,15	175,30
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,82	2,55
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	15,17	16,54
12. Izloženosti Banke prema licu povezanim sa bankom	bez limita	4,57	5,49
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,10	0,11

5. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima. Banka ulazi u odnose sa matičnim pravnim licem – većinskim akcionarom Erste Group Bank AG, drugim akcionarom i ostalim članicama Erste grupe. Na dan 30. juna 2019. godine, zbir neto izloženosti prema licima povezanim sa Bankom iznosi 13,16% kapitala Banke.

Banka licima povezanim sa Bankom nje odobravala uslove koji su povoljniji od uslova odobrenih licima koja nisu povezana sa Bankom, u skladu sa članom 37. Zakona o bankama.

Novi Sad, 15. avgusta 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD

**KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
SA STANJEM NA DAN 30. JUNA 2019.**

Sadržaj

	<u>Strana</u>
Bilans uspeha za godinu	2
Izveštaj o ostalom rezultatu	3
Bilans stanja	4
Izveštaj o promenama na kapitalu	5
Izveštaj o tokovima gotovine za godinu	6
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje	7-165

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 30. JUNA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	U periodu završenom 30. juna 2019.	U periodu završenom 30. juna 2018.
Prihodi od kamata	4	4.743.121	4.008.766
Rashodi od kamata	4	(1.156.860)	(724.957)
Neto prihod po osnovu kamata		3.586.261	3.283.809
Prihodi od naknada i provizija	5	1.328.939	1.210.813
Rashodi naknada i provizija	5	(524.540)	(442.606)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		804.399	768.207
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	162.783	45.975
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	-	42.613
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	(6.723)	-
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	1.017	1.132
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	182.715	201.065
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(211.566)	(611.217)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	-	6.979
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	(8.125)	-
Ostali poslovni prihodi	12	32.706	48.892
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		4.543.467	3.767.455
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(1.137.614)	(1.083.270)
Troškovi amortizacije	14	(257.897)	(162.371)
Ostali prihodi	15	213.726	182.190
Ostali rashodi	16	(2.133.476)	(1.777.137)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		1.228.206	946.867
Porez na dobitak	17	(90.986)	(41.335)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	13.240	1.506
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	33	1.150.460	907.038

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 30. avgusta 2019. godine

Stevan Comić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrollinga

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 30. JUNA 2019. GODINE

POZICIJA	Napomena	U RSD hiljada	
		U periodu završenom 30. juna 2019.	U periodu završenom 30. juna 2018.
DOBITAK	34	1.150.460	907.038
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Aktuarski dobitci/(gubici)		-	(5.098)
Pozitivni/Negativni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		20.552	28.227
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		60.163	99.723
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(12.108)	(12.087)
Ukupan ostali rezultat perioda		68.607	110.765
UKUPAN REZULTAT PERIODA		1.219.067	1.017.803

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 30. avgusta 2019. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrollinga

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 30. JUNA 2019. GODINE

AKTIVA

(u RSD hiljada)

	Napomena	Na dan 30. juna 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	25.879.451	24.641.257
Potraživanja po osnovu derivata	19	433.202	181.204
Hartije od vrednosti	20	41.690.297	35.153.894
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.365.584	1.492.872
Kredit i potraživanja od komitenata	22	157.011.031	146.346.487
Investicije upridružena društva i zajedničke poduhvat	23	118	118
Nematerijalna ulaganja	24	675.751	554.374
Nekretnine, postrojenja i oprema	24	2.341.178	1.072.688
Tekuća poreska sredstva	17	110.372	173.326
Odložena poreska sredstva	17	21.686	20.553
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	25	12.288	12.288
Ostala sredstva	26	1.320.065	1.245.658
UKUPNO AKTIVA		230.861.023	210.894.719
PASIVA			
OBAVEZE			
Obaveze po osnovu derivata	27	313.786	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	28	77.362.577	67.153.387
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	29	116.392.746	113.210.214
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	30	3.518.526	-
Subordinirane obaveze	31	4.386.158	4.566.337
Rezervisanja	32	723.738	677.194
Tekuće poreske obaveze	17	81.018	252.560
Odložene poreske obaveze	17	9.968	4.038
Ostale obaveze	33	3.003.542	1.085.574
UKUPNO OBAVEZE		205.792.059	187.044.822
Kapital			
Akcijski kapital	34	10.164.475	10.164.475
Dobitak		1.274.442	3.057.163
Rezerve		13.537.531	10.550.345
Učešća bez prava kontrole		92.516	77.914
UKUPNO KAPITAL		25.068.964	23.849.897
UKUPNO PASIVA		230.861.023	210.894.719

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 30. avgusta 2019. godine

 Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrollinga

 Slavko Čarić
 Predsednik Izvršnog
 odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 30. JUNA 2019. GODINE

	(u RSD hiljada)									
	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno	Manjinski interesi	Ukupno		
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	10.040.000	124.475	7.679.824	418.346	2.461.305	20.723.950	66.122	20.790.072		
Ukupan pozitivnan ostali rezultat perioda	-	-	-	112.501	-	112.501	722	113.223		
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	897.933	9.105	907.038		
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.035.975	-	(2.035.975)	-	-	-		
Stanje na dan 30. jun 2018. godine	10.040.000	124.475	9.715.799	530.847	1.323.263	21.734.384	75.949	21.810.333		
Stanje na dan 31. decembar 2018. godine	10.040.000	124.475	10.036.645	513.700	3.057.163	23.771.983	77.914	23.849.897		
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	10.040.000	124.475	10.036.645	513.700	3.057.163	23.771.983	77.914	23.849.897		
Ukupan pozitivnan ostali rezultat perioda	-	-	-	68.702	-	68.702	(96)	68.606		
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1.135.762	1.135.762	14.698	1.150.460		
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.918.483	-	(2.918.483)	-	-	-		
Stanje na dan 30. jun 2019. godine	10.040.000	124.475	12.955.129	582.402	1.274.442	24.976.448	92.516	25.068.964		

Napomene na narednim stranimu čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 30. avgusta 2019. godine

Stevan Corić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrolinga

Slavko Čarč
Predsednik Izvršnog
odбора

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 30. JUNA 2019. GODINE

	U periodu završenom 30. juna 2019.	(u RSD hiljada) U periodu završenom 30. juna 2018.
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	8.885.179	7.692.854
Prilivi od kamata	4.748.164	4.194.311
Prilivi od naknada	1.331.492	1.217.019
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	2.786.131	2.261.689
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	19.392	19.834
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	9.202.234	8.768.376
Odlivi po osnovu kamata	1.124.123	726.850
Odlivi po osnovu naknada	517.707	436.501
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	965.313	925.408
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	259.765	228.885
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	6.335.326	4.450.732
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	-	924.477
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	317.055	-
Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza	7.947.095	11.865.122
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	7.947.095	11.865.122
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	10.289.450	20.161.188
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	3.900.349	19.662.752
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	6.389.101	498.436
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poraza na dobit	2.342.356	7.371.589
Plaćeni porez na dobit	183.511	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	2.525.867	7.371.589
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	1.057.842	214.851
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	214.951
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	1.057.842	-
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	1.411.878	608.864
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postojanja i opreme	211.878	264.244
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	1.200.000	344.620
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	2.469.720	393.913
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	12.131.305	6.312.463
Prilivi po osnovu uzetih kredita	8.631.305	6.312.463
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	3.500.000	0
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	3.167.366	338.090
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	180.178	173.488
Odlivi gotovine po osnovu uzetih kredita	2.842.296	-
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	144.893	164.602
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	8.963.938	5.974.373
SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE	30.021.420	26.085.390
SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE	24.254.440	27.876.519
NETO POVEĆANJE GOTOVINE	5.766.980	-
NETO SHANJENJE GOTOVINE	-	1.969.705
GOTOVINA NA POČETKU GODINE	8.461.312	12.630.868
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	2.477.088	4.447.384
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	2.293.908	4.245.759
GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA	14.411.472	10.862.768

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 30. avgusta 2019. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i
kontrolinga

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odбора

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 30. juna 2019. godine imala 1.169 zaposlenih (31. decembra 2018. godine: 1.117 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: www.erstebank.rs

S – Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija je postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%. Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a/7.

Društvo je na dan 30. juna 2019. godine imalo 49 zaposlenih (31. decembar 2018. godine: 45 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe (u daljem tekstu „finansijski izveštaji“) na dan 30. juna 2019. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja („MSFI“) i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke („Službeni glasnik Republike Srbije“ broj 101/3/2018).

Priloženi finansijski izveštaji predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka, kao matično pravno lice Grupe, je sastavila i prezentovala i poseban set pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Srbija (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Grupe. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Konsolidovani finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Grupa nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Grupa je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.2 Osnove za konsolidaciju

Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju finansijske izveštaje Banke i društva nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola postoji ako Banka ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama društva tako da ostvari koristi od njegovih aktivnosti. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Rezultat zavisnog društva koje je stečeno u toku godine uključuje se u konsolidovani bilans uspeha od efektivnog datuma sticanja. Finansijski izveštaji zavisnog društva po potrebi se usklađuju na način da se njihove računovodstvene politike usaglase s onima koje koristi Banka kao matična kompanija u okviru Grupe. Sve transakcije, sva stanja, svi prihodi i rashodi unutar Grupe eliminišu se konsolidacijom. Manjinski interes predstavlja udeo u dobitku ili gubitku te kapitalu zavisnog društva kojem Banka nije direktni ni indirektni vlasnik. Manjinski interes prikazan je posebno u bilansu uspeha Grupe te unutar kapitala u bilansu stanja Grupe, odvojeno od kapitala Banke.

2.3 Poslovna spajanja

Banka na dan 30. juna 2019. godine poseduje 75% vlasništva Lizinga. Na dan sticanja učešća, ukupna aktiva Lizinga iznosila je RSD 3.092.233 hiljade, ukupan akcijski kapital iznosio je RSD 60.455 hiljada dok je gubitak iznosio RSD 113.284 hiljada. Na dan 30. juna 2019. godine ukupna aktiva Lizinga iznosi RSD 10.905.622 hiljada, ukupan akcijski kapital iznosio je RSD 67.500 hiljada dok dobitak iznosi RSD 300.943 hiljada.

Poslovno spajanje koje uključuje entitete ili poslovanje pod zajedničkom kontrolom je poslovna kombinacija u kojoj su navedeni entiteti pod zajedničkom kontrolom od strane istog entiteta, pre ili nakon poslovnog spajanja, i ta kontrola nije prenosiva. Kako se MSFI 3 ne primenjuje na poslovna spajanja društava pod zajedničkom kontrolom, Grupa je, u skladu s MRS-om 8, usvojila računovodstvenu politiku u kojoj se takve transakcije evidentiraju po metodi udruživanja interesa.

Primena metode je sledeća:

- Imovina i obaveze entiteta koji se spajaju prikazuje se po knjigovodstvenoj vrednosti kako je prikazano u prethodnim izveštajima krajnjeg matičnog društva Grupe;
- Nema nove procene fer vrednosti ili priznavanja nove imovine ili obaveza. Jedina usklađivanja se sprovode radi usklađivanja računovodstvenih politika;
- Nije priznat goodwill kao rezultat spajanja;
- Razlika između plaćenog iznosa/prenosa i „stečenog“ kapitala prikazana je u kapitalu;
- Bilans uspeha reflektuje rezultat svih društava za celu poslovnu godinu, ukoliko je spajanje nastalo početkom godine te nije materijalno značajno odstupanje;
- Uporedni podaci se ne prepravljaju.

2.4. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Grupe i komitenta. Prihodi i rashodi po osnovu kamata priznaju se po načelu uzročnosti prihoda uz primenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva / obaveze.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti, finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat kao i finansijsku imovinu kojom se ne trguje i koja se vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na:

- Bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (amortizovana vrednost pre umanjenja za očekivane kreditne gubitke)
- Amortizovanu vrednost finansijske obaveze

U slučaju POCI kredita (kupljena ili kreditno obezvređena sredstva) obračunava se efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik, korišćenjem procenjenih budućih novčanih tokova koji uključuju očekivane kreditne gubitke.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Unwinding kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

2.5. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Grupa ostvaruje prihode od naknada i provizija koji proizilaze iz širokog spektra usluga koje pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u dve kategorije:

/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.

Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

2.6. Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata

Neto dobiti /gubiti po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju efekte usklađivanja fer vrednosti derivata izuzev derivata namenjenih zaštiti od rizika.

2.7. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

Neto dobiti /gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, kao i finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

2.8. Neto dobitak / gubitak po osnovu zaštite od rizika

Neto dobiti / gubici po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke /gubitke po osnovu promene vrednosti derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika.

2.9. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijskih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

2.10. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Grupe odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Grupa posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.10. Preračunavanje stranih valuta (nastavak)**

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

2.11. Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9 (kao i MRS 39), sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

2.11.1. Metode merenja finansijskih instrumenata**a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa**

Amortizovana vrednost je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplata glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Grupa procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI“) koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike. To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa (nastavak)

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

b) Fer vrednost

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje takođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 37.10 Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

2.11.2. Početno priznavanje i vrednovanje**a) Početno priznavanje**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Grupe, od momenta kada se Grupa ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.11.2. Početno priznavanje i vrednovanje (nastavak)****b) Početno vrednovanje**

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenju za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenju za preuzimanje finansijskih obaveza.

Dobici na prvi dan

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi netržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

2.11.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje

Grupa vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

- a) Poslovnog modela za upravljanje tim finansijskim sredstvima - određuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se prodaju, ili neki drugi model
- b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Grup je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

2.11.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI.

Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Kredit i potraživanja“, „Hartije od vrednosti“ i „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. „Koji se isplaćuju na zahtev“ znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Grupe vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha Grupe. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti“.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.11. Finansijski instrumenti (nastavak)****2.11.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)****2.11.3.2. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat**

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovorinog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije „Hartije od vrednosti“.

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha Grupe. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha Grupe je isti kao i za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti“.

Grupa je izabrala opciju da određene vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Grupe. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasničke instrumente kapitala Grupa vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.11.3.3. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finansijska sredstva koja ili nisu prošla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizacijom putem prodaje. U poslovanju Grupe to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Grupa u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja.

Grupa nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.11.3.4. Reklasifikacija finansijskih sredstava

Grupa reklasifikuje finansijsku imovinu samo kada menja svoj poslovni model. Ukoliko Grupa promeni poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima primeniće reklasifikaciju unapred počev od datuma reklasifikacije. Grupa neće menjati već priznate dobitke, gubitke ili kamatu.

U toku prve polovine 2019. godine Grupa nije vršila reklasifikaciju finansijskih sredstava.

2.11.3.5. Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Grupa instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat i po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Grupa u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestavka priznavanja. Za ove instrumenta ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.11.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)

2.11.3.5. Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala) (nastavak)

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha evidentiraju se u okviru pozicije „*Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata*“.

2.11.4. Obezvredjenje finansijskih instrumenata po MSFI 9

Grupa priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima (krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i priznavanja prihoda od kamate, Grupa pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

1) Nivo obezvređenja 1.

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezvređenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.11. Finansijski instrumenti (nastavak)****2.11.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza i modifikacije**

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju:

- kada Grupa izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.
- kada je Grupa prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Grupa angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Grupe, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Grupa morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži, ukoliko su se desile naknadne izmene ugovorenih uslova finansijskog sredstva, a koje dovode do značajnih modifikacija novčanih tokova finansijskog sredstva.

Modifikacije finansijskog sredstva koje ne dovode do prestanka priznavanja

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Grupa može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Grupa je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane Grupe.

Kada su ugovoreni tokovi gotovine finansijske imovine pregovarani i izmenjeni i novi dogovor ili izmena nema za rezultat prestanak priznavanja te finansijske imovine Grupa će preračunati novu bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva i priznati prihod ili rashod po osnovu modifikacije u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto /prihod / rashod po osnovu umanjenja -obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se utvrđuje kao sadašnja vrednost modifikovanih novčanih tokova diskontovanih originalnom efektivnom kamatnom stopom. Eventualno nastali transakcioni troškovi koriguju knjigovodstvenu vrednost modifikovanog finansijskog sredstva i amortizuju se tokom njegovog veka trajanja.

Prestanak priznavanja usled značajne modifikacije ugovornih uslova

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu suštinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadašnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Grupa prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo po fer vrednosti uvećane za eventualne transakcione troškove. Eventualne razlike između knjigovodstvene vrednosti postojećeg i fer vrednosti novog finansijskog sredstva se priznaju u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti“.Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni /plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11. Finansijski instrumenti (nastavak)

2.11.6. Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

2.11.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Grupa ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imao, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Grupa nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

Ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

2.12. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

2.13. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Grupe i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.14. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

2.15. Investicije u zavisna društva

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Grupa ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Grupa izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Grupa na dan 30. juna 2019. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenom za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Grupe.

2.16. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenom za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjenja vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

2.17. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenom za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjenja vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Grupa u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Grupa poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenom za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine (nastavak)

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.18. Obezvredenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Grupe analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Grupe. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 „Umanjenje vrednosti imovine“.

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.19. Lizing MSFI 16

U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Poticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti. Odluka Erste Grupe je da se za lizing male vrednosti primenjuje prag od 10.000 USD. U izuzetnim slučajevima Grupa će za vrednosti između 5.000 i 10.000 USD razmotriti i obezbediti dokaz za priznavanje sredstva sa pravom korišćenja. Kratkoročni lizing predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).

Pri proceni da li ugovor jeste ili sadrži lizing mora se znati koja je to imovina tj. mora se identifikovati imovina koja je predmet lizinga, odnosno pri razmatranju da li ugovor sadrži lizing značajna je činjenica da li ugovor prenosi pravo da se kontroliše identifikovana imovina za neki period vremena u zamenu za plaćanje.

Da bi ugovor predstavljao ugovor o lizingu neophodno je da zakupac /korisnik lizinga, osim prava da prisvaja sve ekonomske koristi od upotrebe identifikovane imovine ima i pravo da odredi način upotrebe te imovine tokom perioda korišćenja.

Prilikom procene od strane Grupe da li ugovori sadrže lizing, u obzir su uzeti objekti, bankomati, IT oprema (hardware, fotokopir aparati i sl.), POS terminali i vozila. Ugovori koji sadrže lizing obuhvatili su objekte i vozila, kao i IT opremu koja je prethodno uzeta putem finansijskog lizinga. Vrednosti navedenih stavki imovine prikazani su u napomeni 24.

Pri proceni lizing perioda Grupa je uključila period bez mogućnosti otkazivanja, opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će iskoristiti tu opciju, period pokriven opcijom za raskid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrebiti tu opciju, dok u slučaju lizing perioda bez definisanog (određenog roka) roka primenjen je rok određen u skladu sa najboljom mogućom procenom perioda trajanja zakupa. Kada najbolja moguća procena nije izvodljiva, zbog nedostupnosti podataka, period trajanja zakupa procenjuje se na 5 godina u skladu sa periodom budžetiranja.

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza za zakup priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja predstavlja inicijalnu vrednost obaveza (diskontovanu na sadašnju vrednost) i sva plaćanja lizing kući nastala pre datuma lizinga umanjena za podsticaje primljene od lizing kuće. Ova procenjena imovina se naknadno amortizuje od datuma početka do kraja perioda zakupa. Grupa koristi linearnu metodu amortizacije.

Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenoj za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Za zakup pokretnih stvari Grupa koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Grupa mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini – stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austrija Real Estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti i ona se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Prosečna ponderisana diskontna stopa primenjena na 01.01.2019. za objekte iznosi 9,79%, a za vozila 1,17%.

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.19. Lizing MSFI 16 (nastavak)

Grupa je prešla na MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa je inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve primene. Imovina sa pravom korišćenja je priznata u iznosu jednakom obavezi za zakup (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Erste Banka nije imala uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 su preneti MSFI 16. Grupa nije primenila MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Erste Banka koristi izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja su priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji su priznati pod 01.01.2019. godine, iznose RSD 1.297.923 hiljada u kom iznosu se povećala i bilansna suma Grupe.

Prema analizi ugovora o lizinga kojima Grupa raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

2.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Grupa ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godine odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom periodu. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Grupa ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.21. Naknade zaposlenima****(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Grupa nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Grupa ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Grupa je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Banci. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Banci ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobici i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(c) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

(d) Kratkoročne beneficije zaposlenih

Svake godine Erste Grupa odobrava svojim članovima uprava program bonusa. On se odnosi na usluge koje pružaju članovi Uprave u tekućoj godini („godina usluga“). Stvarna plaćanja su uslovljena učinkom Erste Grupe u godini usluga i narednih 5 godina („period učinka“). U tom pogledu dele se na direktnu tranšu i pet razgraničenih tranši. Pedeset procenata bonusa isplaćuje se u gotovini i ispunjava definiciju dugoročnih primanja zaposlenih iz MRS 19. Preostalih pedeset procenata zavisi od promena prosečne cene akcija Erste Group Bank.AG, i ispunjava uslove plaćanja u gotovini zasnovanog na akcijama po MSFI 2.

Za oba dela programa celokupni bonus se priznaje kao rashod u odnosu na obavezu u procenjenom iznosu u godini usluga. Obaveza iz dela plaćanja akcijama u gotovini priznaje se u bilansu stanja pod „ostalim obavezama“. Obaveza iz dela primanja zaposlenih priznaje se u bilansu stanja pod „rezervama“. Rashodi se, uključujući sva naknadna usklađivanja u odnosu na obavezu koja prikazuje odluke o stvarnom iznosu bonusa, ispunjavanje uslova učinka i promene cena akcija, prikazuju u bilansu uspeha pod „rashodima zaposlenih“.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.22. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanju Grupa odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Grupe koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

2.23. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Grupa preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Grupu i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečene na takav način, može biti klasifikovana kao:

- 1) Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
- 2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
- 3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
- 4) Stalna sredstva namenjena prodaji (MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina Grupe koju koristi Grupa evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

U skladu sa MRS 2, zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Grupe analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Grupe obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti. Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.23. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)

Stalna sredstva namenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila.

2.24. Porezi i doprinosi

(a) Porez na dobit

Tekući porezi

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Grupa tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Grupe.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena. Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.24. Porezi i doprinosi (nastavak)

(a) Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja „goodwill-a“ ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja. do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.25. Praćenje poslova po segmentima poslovanja

Rukovodstvo Grupe posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

2.26. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Grupa upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Grupa po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

(a) SPPI procena

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet značajne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgublenu kamatu (u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova koje Grupa može da ima. Za procenu, Grupa koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove prihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa“ da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark“ kredita (kredita iste ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope). Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na nivou pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi „starih“ stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i datuma početka kamatnog perioda nije duži od mesec dana.

Rukovodstvo Grupe smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(b) Procena poslovnog modela

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Grupa procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan aspekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog, onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajući. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pomeni za nova sredstva.

Grupa, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti i sl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Bančina je procena da svi krediti Grupe zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Grupe:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome što se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata, dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otplata bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreditnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekog detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Grupa je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ekstrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne procene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward-looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu procenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta, i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 37.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomenama 37.4 (sensitivity limiti) i 37.10 (fer vrednovanje i nivoi FV).

(e) Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16

Prilikom inicijalnog prizavanja ugovora o lizingu Grupa koristi jedinstveni model obračuna za zakupe u skladu sa MSFI 16. Zakupac priznaje imovinu koja se odnosi na pravo korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

4. STRUKTURA KONSOLIDOVANOG BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA

4.1. KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

	U periodu završenom 30. juna 2019.	U periodu završenom 30. juna 2018.	U RSD hiljada % rasta/ (pada)
PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA			
Prihodi od kamata	4.743.121	4.008.766	18,32
Rashodi kamata	(1.156.860)	(724.957)	59,58
Dobitak po osnovu kamata	3.586.261	3.283.809	9,21
Prihodi od naknada i provizija	1.328.939	1.210.813	9,76
Rashodi naknada i provizija	(524.540)	(442.606)	18,51
Dobitak po osnovu naknada i provizija	804.399	768.207	4,71
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	162.783	45.975	254,07
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	-	42.613	(100,00)
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	(6.723)	-	100,00
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	1.017	1.132	(10,16)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	183.180	201.604	(9,14)
Neto rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(465)	(539)	(13,73)
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	31.250	3.663	753,13
Neto rashod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(242.816)	(614.880)	(60,51)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	6.979	(100,00)
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	(8.125)	-	100,00
Ostali poslovni prihodi	32.706	48.892	(33,11)
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	4.543.467	3.787.455	19,96
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(1.137.614)	(1.083.270)	5,02
Troškovi amortizacije	(257.897)	(162.371)	58,83
Ostali prihodi	213.726	182.190	17,31
Ostali rashodi	(2.133.476)	(1.777.137)	20,05
DOBIT PRE OPOREZIVANJA	1.228.206	946.867	29,71
Porez na dobit	(90.986)	(41.335)	120,12
Dobitak po osnovu odloženih poreza	13.240	1.506	779,15
DOBIT	1.150.460	907.038	26,84

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****4. STRUKTURA KONSOLIDOVANOG BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA (nastavak)****4.1 KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA (nastavak)**

Grupa je u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine ostvarila neto dobitak od RSD 1.150.460 hiljada (u istom periodu 2018. godine: RSD 907.038 hiljada), što predstavlja povećanje od 26,84% u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od kamata ostvareni u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine čine 40,86% ukupnih prihoda (u istom periodu 2018. godine: 37,19%), i u odnosu na uporedni period prethodne godine beleže povećanje od 18,32%.

Rashodi kamata u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine čine 9,97% ukupnih rashoda (u istom periodu 2018. godine: 9,78%), i u odnosu na uporedni period prethodne godine beleže povećanje od 59,58%.

Prihodi od naknada i provizija ostvareni u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine čine 11,45% ukupnih prihoda (u istom periodu 2018. godine: 10,16%), i u odnosu na uporedni period prethodne godine beleže povećanje od 9,76%.

Rashodi naknada i provizija u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine čine 4,52% ukupnih rashoda (u istom periodu 2018. godine: 4,89%), i u odnosu na uporedni period prethodne godine beleže povećanje od 18,51%.

Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine iznosi RSD 162.783 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 45.975 hiljada).

Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti je ostvarene u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine u iznosu od RSD 6.723 hiljada (u istom periodu 2018. godine ostvaren je dobitak u iznosu RSD 42.613 hiljada).

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine iznosi RSD 1.017 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 1.132 hiljada).

Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine iznosi RSD 182.715 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 201.065 hiljada).

Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine iznosi RSD 211.566 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 611.217 hiljada).

Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine iznosi RSD 8.125 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD ostvaren je dobitak u iznosu od 6.979 hiljada).

Ostali poslovni prihodi, koji čine 0,28% ukupnih prihoda u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine, a iznose RSD 32.706 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi 48.892 hiljada). U odnosu na prethodni izveštajni period, beleže pad od 33,11%.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine iznosi RSD 1.137.614 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 1.083.270 hiljada).

Troškovi amortizacije u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine iznosi RSD 257.897 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 162.371 hiljada).

Ostali prihodi koji čine 2,22% ukupnih prihoda u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine, a iznose RSD 213.726 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi 182.190 hiljada). U odnosu na prethodni izveštajni period, beleže rast od 17,31%.

Ostali rashodi u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine čine 18,38% ukupnih rashoda (u istom periodu 2018. godine: 19,04%), i u odnosu na uporedni period prethodne godine beleže povećanje od 20,05%.

Grupa je u periodu od 1. januara do 30. juna 2019. godine ostvarila dobitak pre poreza u iznosu od RSD 1.228.206 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 948.867 hiljada). Grupa je evidentirala obavezu po osnovu tekućeg poreza na dobitak u iznosu od RSD 90.986 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 41.335 hiljada). kao i dobitak po osnovu odloženih poreza u iznosu od RSD 13.240 hiljada (u istom periodu 2018. godine iznosi RSD 1.506 hiljada).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine
4. STRUKTURA KONSOLIDOVANOG BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA (nastavak)
4.1 KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

	Konsolidovano				
	Na dan 30. juna 2019.	U %	Na dan 31. decembra 2018.	U %	% rasta/pada
AKTIVA					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	25.879.451	11,21	24.641.257	11,68	5,02
Potraživanja po osnovu derivata	433.202	0,19	181.204	0,09	139,07
Hartije od vrednosti	41.690.297	18,06	35.153.894	16,67	18,59
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.365.584	0,59	1.492.872	0,71	(9,60)
Kredit i potraživanja od komitenata	157.011.031	68,01	146.346.487	69,39	7,30
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	0,00	118	0,00	0,00
Nematerijalna ulaganja	675.751	0,29	554.374	0,26	21,89
Osnovna sredstva	2.341.178	1,01	1.072.688	0,51	118,25
Tekuća poreska sredstva	110.372	0,05	173.326	0,08	(36,32)
Odložena poreska sredstva	21.686	0,01	20.553	0,01	5,51
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.288	0,01	12.288	0,01	-
Ostala sredstva	1.320.065	0,57	1.245.658	0,59	5,97
UKUPNA AKTIVA	230.861.023	100	210.894.719	100	9,47
PASIVA					
Obaveze po osnovu derivata	313.786	0,14	95.518	0,05	228,51
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	77.362.577	33,51	67.153.387	31,84	15,20
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	116.392.746	50,42	113.210.214	53,68	2,81
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.518.526	1,52	-	0,00	100,00
Subordinirane obaveze	4.386.158	1,90	4.566.337	2,17	(3,95)
Rezervisanja	723.738	0,31	677.194	0,32	6,87
Tekuće poreske obaveze	81.018	0,04	252.560	0,12	(67,92)
Odložene poreske obaveze	9.968	0,00	4.038	0,00	146,85
Ostale obaveze	3.003.542	1,30	1.085.574	0,51	176,68
UKUPNO OBAVEZE	205.792.059	89,14	187.044.822	88,69	10,02
KAPITAL					
Akcijski kapital	10.164.475	4,40	10.164.475	4,82	0,00
Dobitak	1.274.442	0,55	3.057.163	1,45	(58,31)
Rezerve	13.537.531	5,86	10.550.345	5,00	28,31
Učešća bez prava kontrole	92.516	0,04	77.914	0,04	18,74
UKUPAN KAPITAL	25.068.964	10,86	23.849.897	11,31	5,11
UKUPNO PASIVA	230.861.023	100	210.894.719	100	9,47

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****4. STRUKTURA KONSOLIDOVANOG BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA (nastavak)****4.2. KONSOLIDOVANI BILANS STANJA (nastavak)**

Ukupna bilansna suma Grupe na dan 31. juna 2019. godine iznosi RSD 230.861.023 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 210.894.719 hiljada) i beleži rast u drugom kvartalu 2019. godine od RSD 19.966.304 hiljada, odnosno 9,47% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

AKTIVA

Na poziciji **Gotovina i sredstva kod centralne banke** Grupa beleži rast od 5,02% u drugom kvartalu 2019. godine u odnosu na 31. decembar 2018. godine. Ovo povećanje je najvećim delom uzrokovano rastaom na poziciji 'Obavezne devizne rezerve kod NBS' koja na dan 30. juna 2019. godine iznosi RSD 12.294 miliona (31. decembar 2018. godine RSD 11.671 miliona).

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. juna 2019. godine do 17. jula 2019. godine iznosila je EUR 103.596 hiljada.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. juna 2019. godine do 17. jula 2019. godine iznosila je RSD 9.398.724 hiljada.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Potraživanja po osnovu derivata na nivou Grupe imaju učešće u ukupnoj aktivni od 0,19% i beleže rast od 139,07% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

Hartije od vrednosti na nivou Grupe imaju učešće u ukupnoj aktivni od 18,06% i beleže rast od 18,59% u odnosu 31. decembar 2018. godine. U okviru ukupnih hartija od vrednosti, najveće učešće imaju obveznice Republike Srbije od 99,94% (31. decembar 2018. godine: 98,32%).

U strukturi aktive Grupe na dan 30. juna 2019. godine, **kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija** učestvuju sa 0,59% (31. decembar 2018. godine: 0,71%). Neto dati kredit i potraživanja Grupe zabeležili su pad od RSD 127.288 hiljada, odnosno 8,53% u odnosu na 31. decembar 2018. godine. Ukupni neto kredit i potraživanja Grupe od banaka na dan 30. juna 2019. godine iznose od RSD 1.365.584 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 1.492.872 hiljada).

U strukturi aktive Grupe na dan 31. marta 2019. godine, najveće učešće beleže **kredit i potraživanja od komitenata** sa 68,01% (31. decembar 2018. godine: 69,39%). Neto dati kredit i potraživanja Grupe od komitenata zabeležili su rast od RSD 10.664.544 hiljada, odnosno 7,29% u odnosu na 31. decembar 2018. godine. Ukupni neto kredit i potraživanja Grupe od komitenata na dan 30. juna 2019. godine iznose od RSD 157.011.031 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 146.346.487 hiljada).

Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate na nivou Grupe iznose RSD 118 hiljada.

Nematerijalna ulaganja Grupe na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 675.751 hiljada a u odnosu na 31. decembar 2018. godine beleže pad od 21,89%.

Nekretnine, postrojenja i oprema Grupe na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 2.341.178 hiljada a u odnosu na 31. decembar 2018. godine beleže rast od 118,25%.

Tekuća poreska sredstva Grupe na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 110.372 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 173.326 hiljada).

Odložena poreska sredstva Grupe na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 21.686 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 20.553 hiljada).

Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja Grupe na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 12.288 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 12.288 hiljada).

Ostala sredstva Grupe su se povećala za 5,97% na dan 30. juna 2019. godine u odnosu na 31. decembar 2018. godine i učestvuju u ukupnoj aktivni sa 0,57%.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

4. STRUKTURA BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA (nastavak)

4.2 BILANS STANJA (nastavak)

PASIVA

Obaveze po osnovu derivata na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 313.786 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 95.518 hiljada) i beleže rast od 228,51% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

U strukturi ukupnih obaveza na dan 31. marta 2019. godine, **depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci** učestvuju sa 33,51% (31. decembar 2018. godine: 31,84%). Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci zabeležili su rast od RSD 10.209.190 hiljada, odnosno 15,20% u odnosu na 31. decembar 2018. godine. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 77.362.577 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 67.153.387 hiljada).

U strukturi ukupnih obaveza na dan 30. juna 2019. godine, najveće učešće imaju **depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima** sa 50,42% (31. decembar 2018. godine: 53,68%). Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima zabeležili su pad od RSD 3.182.532 hiljada, odnosno 2,81% u odnosu na 31. decembar 2018. godine. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima na dan 30. juna 2019. godine iznose od RSD 116.392.746 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 113.210.214 hiljada).

Obaveze po osnovu hartija od vrednosti na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 3.518.526 hiljada, i učestvuju sa 1,52% u ukupnoj pasivi Grupe.

Erste Bank A.D. Novi Sad je 14. februara 2019. godine uspešno završila emisiju dugoročnih dinarskih obveznica II emisije. Obim emisije je iznosio RSD 3.500.000.000,00. Izdato je 350.000 komada obveznica pojedinačne nominalne vrednosti RSD 10.000,00. ISIN: RSNVBD53653 CFI: DBVUFR, sa varijabilnom kamatnom stopom i jednokratnim dospećem glavnice nakon dve (2) godine i jedan (1) dan.

Kamatna stopa po osnovu obveznica sastoji se iz varijabilnog i fiksnog dela. Varijabilni deo kamatne stope predstavlja tromesečni BELIBOR, dok fiksni deo kamatne stope predstavlja fiksna marža od 100 baznih poena (100bps) tj. 1%. Iznos varijabilnog dela kamatne stope utvrđuje se na početku svakog kamatnog perioda. Kamata se obračunava i plaća kvartalno.

Isplata glavnice obveznica vrši se na dan dospeća. Dan dospeća glavnice je 15. februar 2021. godine. Ne postoji amortizacioni plan, već se ukupan iznos glavnice isplaćuje odjednom, na dan dospeća.

Obveznice su uključene u trgovanje na Beogradskoj berzi, simbol NSBN02.

Prvi kupon obveznica je isplaćen 14. maja 2019. godine u ukupnom iznosu od RSD 34.524.000,00. Sledeći kamatni kupon dospeva na isplatu 14. avgusta 2019. godine.

Naziv	Oznaka valute	Nominalni iznos emitovanih obveznica	Datum dospeća	Kamatna stopa	U RSD hiljada
					Na dan 30. juna 2019.
Erste Bank ad Novi Sad	RSD	3.500.000	15.02.2021.	3m belibor+1% p,a,	3.518.526
Ukupno		3.500.000			3.518.526

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

4. STRUKTURA BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA (nastavak)

4.2 BILANS STANJA (nastavak)

PASIVA (nastavak)

Subordinirane obaveze iznose RSD 4.386.158 hiljada na dan 30. juna 2019. godine i beleže pad od 3,95% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

U RSD hiljada

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	Na dan 30. juna 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3, 65% p,a,	842.229	1.013.097
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3, 38% p,a,	3.537.363	3.545.838
Ukupno		45.000.000			4.379.592	4.558.935

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 37.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Banka je dana 20. avgusta 2018. godine potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11. oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24. avgusta 2018. godine.

Na dan 30. juna 2019. godine, rezervisanja iznose RSD 723.738 hiljada i beleže rast od 6,87% u odnosu na 31. decembar 2018. godine, a odnose se na rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni, rezervisanja za primanja zaposlenih po osnovu naknada za odlazak u penziju i jubilarne nagrade i rezervisanja za sudske sporove.

- Prema internoj politici Banke, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivnu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Banke gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveze padnu na teret banke.

Dokazi na osnovu kojih Banka vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Banke po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Banke, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Banka vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

4. STRUKTURA BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA (nastavak)

4.2 BILANS STANJA (nastavak)

PASIVA (nastavak)

- Grupa je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode. Grupa je u toku 2019. godine vršila rezervisanja u skladu sa aktuarskim obračunom.
- Grupa je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Grupa tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Grupe očekuje negativan ishod.

Tekuće poreske obaveze na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 81.018 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 252.560 hiljada).

Odložene poreske obaveze na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 9.968 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 4.038 hiljada).

Ostale obaveze na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 3.003.542 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 1.085.574 hiljada) i beleže rast od 176,68%.

KAPITAL

Ukupan kapital Grupe iznosi RSD 25.068.964 hiljada na dan 30. juna 2019. godine i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od RSD 10.040.000 hiljada, emisione premije u iznosu od RSD 124.475 hiljada, rezervi iz dobiti u iznosu od RSD 12.955.128 hiljada, revalorizacionih rezervi u iznosu od RSD 582.403 hiljada, dobitka tekuće godine u iznosu od RSD 1.274.442 hiljada i učešća bez prava kontrole RSD 92.516 hiljada. Ukupan kapital je u toku prvih šest meseci 2019. godine povećan za 5,11% u odnosu na prethodnu godinu.

Struktura ukupnog kapitala Grupe prikazana je kako sledi:

	U RSD hiljada		
	30. juna 2019.	31. decembra 2018.	% rasta/pada
Akcijski kapital – obične akcije	10.040.000	10.040.000	0,00
Emisiona premija	124.475	124.475	0,00
Posebna rezerva za procenjene gubitke	12.955.128	10.036.645	29,08
Revalorizacione rezerve	582.403	513.700	13,37
Dobitak tekuće godine	1.274.442	3.057.163	(58,31)
Učešća bez prava kontrole	92.516	77.914	18,74
Stanje na dan 30. Juna /31. decembra	25.068.964	23.849.897	5,11

/i/ Akcijski kapital

Na dan 30. juna 2019. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembra 2018. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 10.000). U toku prvih šest meseci 2019. i u toku 2018. godine nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

Većinski akcionar Banke je Erste Group, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembra 2018. godine. Struktura akcionara Banke na dan 30. juna 2019. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	Učešće u %
EGB CEPS HOLDING GMBH	742.960	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	261.040	26,00
Ukupno	1.004.000	100,00

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

4. STRUKTURA BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA (nastavak)

4.2 BILANS STANJA (nastavak)

KAPITAL (nastavak)

/ii/ Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od RSD 124.475 hiljada na dan 30. juna 2019. i 31. decembra 2018. godine obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve

Banka je formirala su rezerve iz dobiti na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 12.955.128 hiljada. Na dan 31. decembra 2018. godine rezerve iz dobiti su iznosile RSD 10.036.645 hiljada. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 29. marta 2019. godine Banka je rasporedila dobit u iznosu od RSD 2.918.483 hiljada u ostale rezerve. Društvo je donelo Odluku da dobita u iznosu od RSD 45.596 hiljada zadržava na ime neraspoređene dobiti, nakon čega će ukupan iznos neraspoređene dobiti društva iznositi RSD 242.153 hiljada.

/iv/ Revalorizacije rezerve

Revalorizacije rezerve, koje na dan 30. juna 2019. godine iznose RSD 581.187 hiljada (31. decembra 2018. godine: RSD 512.198 hiljada), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

(a) Pokazatelji poslovanja Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Pokazatelji poslovanja	Propisani	Ostvareni - Grupa	Ostvareni - Banka
	Minimum		
1. Kapital	EUR 10 miliona	EUR 228.458.870	EUR 226.870.745
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	17,69	18,38
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	15,21	15,79
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	15,21	15,79
5. Ulaganja Grupe	Maksimum 60%	8,86	8,61
6. Izloženost prema licima povezanim sa Grupom	bez limita	8,54	13,16
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	79,46	84,58
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,24	1,24
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,6	1,15	1,15
9. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,71	0,82
10. Izloženosti Grupe prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	15,06	15,17
11. Izloženosti Grupe prema licu povezanim sa Grupom	bez limita	4,44	4,57
12. Ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,1	0,1

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

4. STRUKTURA BILANSA USPEHA I BILANSA STANJA (nastavak)

4.2 BILANS STANJA (nastavak)

Dinarski i devizni podbilans Grupe na dan 30. juna 2019. i 31. decembra 2018. godine prikazani su kako sledi:

	Konsolidovano				U RSD hiljada
	30. juna 2019.	U %	31. decembra 2018.	U %	% rasta/pada
AKTIVA					
Aktiva u dinarima	81.758.375	35,41	70.775.068	33,56	15,52
Aktiva u stranoj valuti	149.102.648	64,59	140.119.651	66,44	6,41
Ukupna aktiva	230.861.023	100	210.894.719	100	9,47
PASIVA					
Pasiva u dinarima	83.641.593	36,23	72.178.194	34,22	15,88
Pasiva u stranoj valuti	147.219.430	63,77	138.716.525	65,78	6,13
Ukupna pasiva	230.861.023	100	210.894.719	100	9,47

Dinarski podbilans aktive Grupe čini 35,41% ukupne aktive i beleži rast od 15,52% u odnosu na staje 31. decembra 2018. godine, dok dinarski podbilans pasive Grupe čini 36,23% ukupne pasive Grupe i beleži rast od 15,88% u odnosu na staje 31. decembra 2018. godine. Devizni podbilans aktive Grupe je i dalje značajniji i čini 64,59% aktive na dan 30. juna 2019. godine i beleži rast od 6,41% u odnosu na prethodnu godinu, dok je devizni podbilans pasive Grupe takođe značajan i čini 63,77% pasive na dan 30. juna 2019. godine i beleži rast od 6,13% u odnosu na prethodnu godinu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

5. VANBILANSNE POZICIJE

Grupa u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	U RSD hiljada	
	Na dan 30. juna 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	611.441	617.999
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	54.947.742	52.151.249
Druge vanbilansne pozicije (c)	265.305.304	229.166.521
Stanje na dan 30. juna/31. decembra	320.864.487	281.935.769
Nenaplativa potraživanja prenetna na vanbilansne pozicije	(1.889.816)	(1.680.731)
Stanje na dan 30. juna/31. decembra	318.974.671	280.255.038

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Grupa prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 30. juna 2019. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 272.079 hiljada (31. decembra 2018. godine: RSD 240.457 hiljada).

6. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

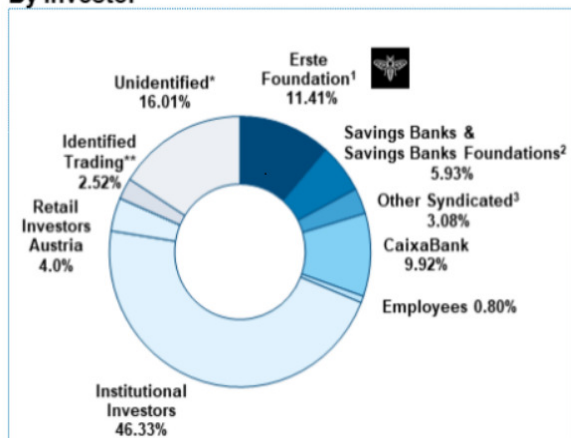
U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka.

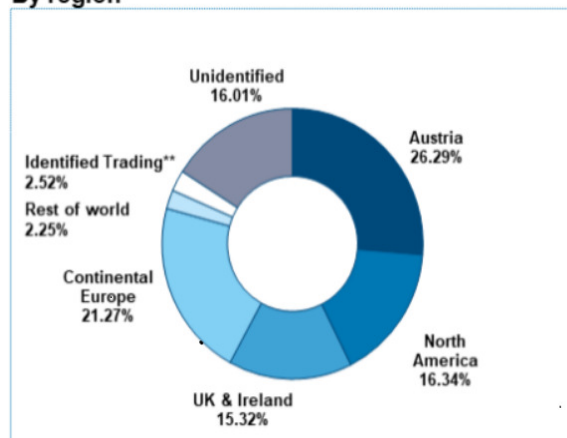
Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

By investor

By region

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

6. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

- a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 30. juna 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

	Na dan 30. juna 2019.		U RSD hiljada Na dan 31. decembra 2018.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Potraživanja				
Potraživanja po osnovu derivata	84.420	-	11.394	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	806.702	355.626	472.578	2.124
Kredit i potraživanja od komitenata	-	54	-	43
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	742.913	-	-
Ostala sredstva	141.053	32.922	65.509	28.085
	1.032.175	1.131.515	549.481	30.253
Obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	293.615	-	84.446	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	29.642.899	19.359	28.462.572	65.665
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	111.084	-	123.558
Subordinirane obaveze	4.386.159	-	4.566.337	-
Rezervisanja	6	8	108	8
Ostale obaveze	495.783	928.379	64.171	5.670
	34.818.462	1.058.830	33.177.634	194.901
Vanbilansne pozicije				
Date garancije i druga jemstva	99.120	239.898	972.578	187.038
Preuzete neopozive obaveze	-	1.547	-	1.550
Druga vanbilansna evidencija	22.124.410	235.864	14.689.057	236.389
	22.223.530	477.309	15.661.635	424.977

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

6. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	Na dan 30. juna 2019. godine		U RSD hiljada	
	Ostale članice		Na dan 30. juna 2018. godine	
	Akcionari	Erste grupe	Akcionari	Ostale članice
Prihodi od kamata	7.669	505	8.219	27
Rashodi kamata	(291.665)	(31.530)	(176.145)	(28)
Prihodi od naknada i provizija	17.703	850	21.709	2.553
Rashodi naknada i provizija	(130.776)	-	(97.048)	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(116.607)	-	(39.353)	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	42.479	1.970	26.678	338
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	246	-	145	69
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(350)	(81)	-
Ostali poslovni prihodi	-	5.328	1	6.483
Troškovi amortizacije	-	(39.520)	-	-
Ostali prihodi	3.639	3.692	1.354	4.533
Ostali rashodi	(103.164)	(368.354)	(109.873)	(292.781)

Na dan 30. juna 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a Banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

6. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

- b) Grupa ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

	U RSD hiljada			
	Stanje na dan 30. juna 2019. godine	Prihodi/ (rashodi) 30. juna 2019. godina	Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	Prihodi/ (rashodi) 30. juna 2018. godina
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.478	105	1.473	85
Stambeni krediti	60.382	1.543	63.303	1.898
Razgraničena naknada	(74)	-	(77)	-
Ostali plasmani i potraživanja	461	8	249	19
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(20)	1	(21)	87
Depoziti	61.854	(105)	39.005	(179)
Ostale obaveze	288	(277)	286	(586)
Neiskorišćeni okvir	1.522	-	700	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Grupe, iskazane u bruto iznosu, u toku prvih šest meseci 2019. i u toku 2018. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	Na dan 30. juna 2019.	Na dan 30. juna 2018.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	2.941	2.838
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	102.091	87.390
Obračunata buduća primanja- IO	100.453	85.414
Ukupno	205.485	175.642

Transferne cene

U skadu sa odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, banke su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA

7.1. Uvod

Grupa upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Grupa je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Grupa je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Grupe prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Grupe u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena kao i drugim rizicima koje Grupa kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Banci je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Grupe.

Grupa ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Grupe i svaki pojedinac u Grupi, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Grupa prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Grupa je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Službe upravljanja aktivom i pasivom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost Grupe rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i, ukoliko je potrebno donošenje odluka, svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.1. Uvod (nastavak)

Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima

Cilj Komiteta za upravljanje ne-finansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Grupe, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finansijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

Služba upravljanja aktivom i pasivom

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Grupe. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Grupe

Interna revizija

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Grupe obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Banci da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Banci, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Grupe sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Grupe i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

U skladu sa Zakonom o bankama u Banci je ustanovljena unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Grupa izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Grupe, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Grupa voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Grupe prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Grupe i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Grupe rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Grupe po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Grupe;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Grupe;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Grupe, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Banci. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Službe kontrole usklađenosti poslovanja i Služba upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljane kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba kontrole usklađenosti poslovanja se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;

Služba upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje upravljanja rizicima informacione bezbednosti;
- Odeljenje upravljanja rizicima fizičke bezbednosti;
- Odeljenje upravljanja kontinuitetom poslovanja.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Grupa jeste ili može biti izložena.

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Grupa izložena.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik Grupe uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Grupe, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Grupe i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Grupe zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Grupe od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Grupa kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Grupa svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Grupe, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobranje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjenja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Banci se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Banka određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtingi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtingi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtingi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtingi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom skoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****7.2. Kreditni rizik (nastavak)**

Grupa se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Banci (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Banke. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing“ klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Grupa koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Grupa koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

Za potrebe izveštavanja, grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

Nizak rizik (low risk) – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Grupom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih finansijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Grupom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanju obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

Poseban nadzor (management attention) – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

Ispod standarda (sub-standard) – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

Problematična potraživanja (non-performing) – klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Grupe i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Grupa, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Grupa primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

Praćenje i nadzor kreditnog rizika**Praćenje kreditnog rizika**

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Banci, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Grupe je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Grupu, te Grupa kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Grupe.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2. Kreditni rizik (nastavak)

Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)

Grupa sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Grupe i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals).

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Grupa primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obaveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Banci je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

Status neizmirenja obaveza

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Grupa je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Grupa ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Grupe, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolateralna).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Status neizmirenja obaveza (nastavak)

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R“, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Grupe nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Grupe, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Grupa će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R“, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

Otpis potraživanja

Grupa u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadive plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Grupe, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Grupa se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Grupa u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS“, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je Grupa evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku Grupe, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 30. juna 2019. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku	U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	12.215.179	-	12.215.179	13.664.272	25.879.451
Potraživanja po osnovu derivata	433.202	-	433.202	-	433.202
Hartije od vrednosti	41.710.245	19.948	41.690.297	-	41.690.297
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.366.677	1.093	1.365.584	-	1.365.584
Kreditni i potraživanja od komitenata	160.175.470	3.164.439	157.011.031	-	157.011.031
Investicije u zavisna društva	-	-	-	118	118
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	675.751	675.751
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	2.341.178	2.341.178
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	110.372	110.372
Odložena poreska sredstva	-	-	-	21.686	21.686
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.288	12.288
Ostala sredstva	933.468	79.999	853.469	466.596	1.320.065
Bilansna izloženost	216.834.241	3.265.479	213.568.762	17.292.261	230.861.023
Date garancije i jemstva	19.311.624	147.016	19.164.608		19.164.608
Preuzete buduće obaveze	36.225.679	125.062	36.100.617		36.100.617
Ostale vanbilansne izloženosti				266.106.768	266.106.768
Vanbilansna izloženost	55.537.303	272.078	55.265.225	266.106.768	321.371.993
Ukupna izloženost	272.371.544	3.537.557	268.833.987	283.399.029	552.233.016

U skladu sa poslovnom politikom Grupe, osnovnim izvorom kreditnog rizika Grupa smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti¹ u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

¹ Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (nastavak)

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku Grupe, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku			U RSD hiljada	
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	16.671.146	7.970.111	24.641.257
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	181.204	-	181.204
Hartije od vrednosti	35.167.790	13.896	35.153.894	-	35.153.894
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.495.801	2.929	1.492.872	-	1.492.872
Kreditni i potraživanja od komitenata	149.799.090	3.452.603	146.346.487	-	146.346.487
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	118	118
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	554.374	554.374
Osnovna sredstva	-	-	-	1.072.688	1.072.688
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	173.326
Odložena poreska sredstva	-	-	-	20.553	20.553
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.288	12.288
Ostala sredstva	902.898	83.132	819.766	425.892	1.245.658
Bilansna izloženost	204.217.929	3.552.560	200.665.369	10.229.350	210.894.719
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	14.978.253	-	14.978.253
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	36.932.583	-	36.932.583
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	229.784.520
Vanbilansna izloženost	52.151.249	240.413	51.910.836	229.784.520	281.695.356
Ukupna izloženost	256.369.178	3.792.973	252.576.205	240.013.870	492.590.075

U skladu sa poslovnom politikom Grupe, osnovnim izvorom kreditnog rizika Grupa smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti² u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

² Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i optimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 30. juna 2019. godine:

	<u>Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja³</u>				<u>Vrednost sredstava obezbeđenja*</u>		<u>U RSD hiljada</u>
	<u>Visok</u>	<u>Srednji</u>	<u>Nizak</u>	<u>Problematična potraživanja⁴</u>	<u>Neproblematičnih potraživanja</u>	<u>Problematičnih potraživanja</u>	<u>Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti</u>
Potraživanja od stanovništva	58.323.184	9.848.204	1.971.271	1.506.734	31.362.374	336.343	279.700,18
Stambeni krediti	36.000.721	2.284.703	512.727	579.919	30.674.022	336.343	279.673
Potrošački i gotovinski krediti	20.088.217	7.123.946	1.360.938	791.651	53.773	-	17
Transakcioni i kreditne kartice	533.870	130.353	25.897	15.037	714	-	10
Ostala potraživanja	1.700.376	309.202	71.709	120.126	633.866	-	-
Potraživanja od privrede	64.417.353	15.902.535	3.883.948	651.363	24.995.732	187.611	346.959
Velika preduzeća	16.966.328	843.955	-	-	6.469.350	-	28.987
Mala i srednja preduzeća	30.232.199	9.350.518	2.992.953	477.770	13.891.659	105.154	202.201
Mikro preduzeća i preduzetnici	12.371.013	5.496.713	827.285	129.540	3.462.031	72.316	102.308
Poljoprivrednici	79.676	175.778	63.711	36.751	101.067	10.141	13.462
Javna preduzeća	4.768.138	35.572	-	7.302	1.071.625	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	4.334.502	524.614	4	178.433	859.891	96.055	59.200
Ukupna potraživanja	127.075.040	26.275.354	5.855.224	2.336.529	57.217.998	620.009	685.859

*Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezbeđene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

³ Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

⁴ Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restrukturirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja ⁵			Problematična potraživanja ⁶	Vrednost sredstava obezbeđenja*		U RSD hiljada Uticao sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	51.269.379	9.264.156	2.120.818	1.471.081	29.519.378	411.675	260.548,01
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.369,60
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.376,56
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	17,55
Ostala potraživanja	1.536.815	374.424	92.742	114.544	582.250	-	784,30
Potraživanja od privrede	60.670.371	19.208.458	1.914.432	884.484	24.155.754	357.224	309.473,75
Velika preduzeća	14.902.132	888.985	-	1.503	5.127.413	-	22.184,94
Mala i srednja preduzeća	31.549.540	12.142.542	180.152	515.855	14.034.811	198.189	165.109,03
Mikro preduzeća i preduzetnici	11.199.950	5.506.303	1.647.172	315.822	3.975.964	144.847	106.834,15
Poljoprivrednici	83.329	122.907	87.108	42.753	104.176	14.187	15.345,63
Javna preduzeća	2.935.420	547.721	-	8.552	913.390	-	0,00
Potraživanja od ostalih klijenata	4.283.530	97.071	1	111.110	478.841	20.311	13.519
Ukupna potraživanja	116.223.280	28.569.685	4.035.251	2.466.675	54.153.973	789.209	583.541

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

⁵ Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

⁶ Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restrukturirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****7.2 Kreditni rizik (nastavak)*****Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika***

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Grupa naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Grupa uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Grupa uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima. koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarnе analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Grupu, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016 i 103/2018), određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Grupe kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Grupa prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Grupe kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Grupa trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****7.2 Kreditni rizik (nastavak)****Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata**

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- država – sa stanjem na dan 30. juna 2019. godine za ublažavanje kreditnim rizikom ponderisane aktive korišćena je garancija pružena od strane Republike Srbije. Primenjen je preferencijalni ponder kreditnog rizika 0% u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala koju propisuje NBS;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta – izloženostima obezbeđenim garancijom banke

Grupa u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti, kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Grupizloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je dâ u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod Grupe kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Grupa primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolateralu Grupe.

Procena obezvređenja finansijskih sredstava

Grupa je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima Grupa redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Grupa finansijsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

- (a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
- (b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Grupa teži tome da svoja ključna portfolija (kreditni i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.].U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevantna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC Ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

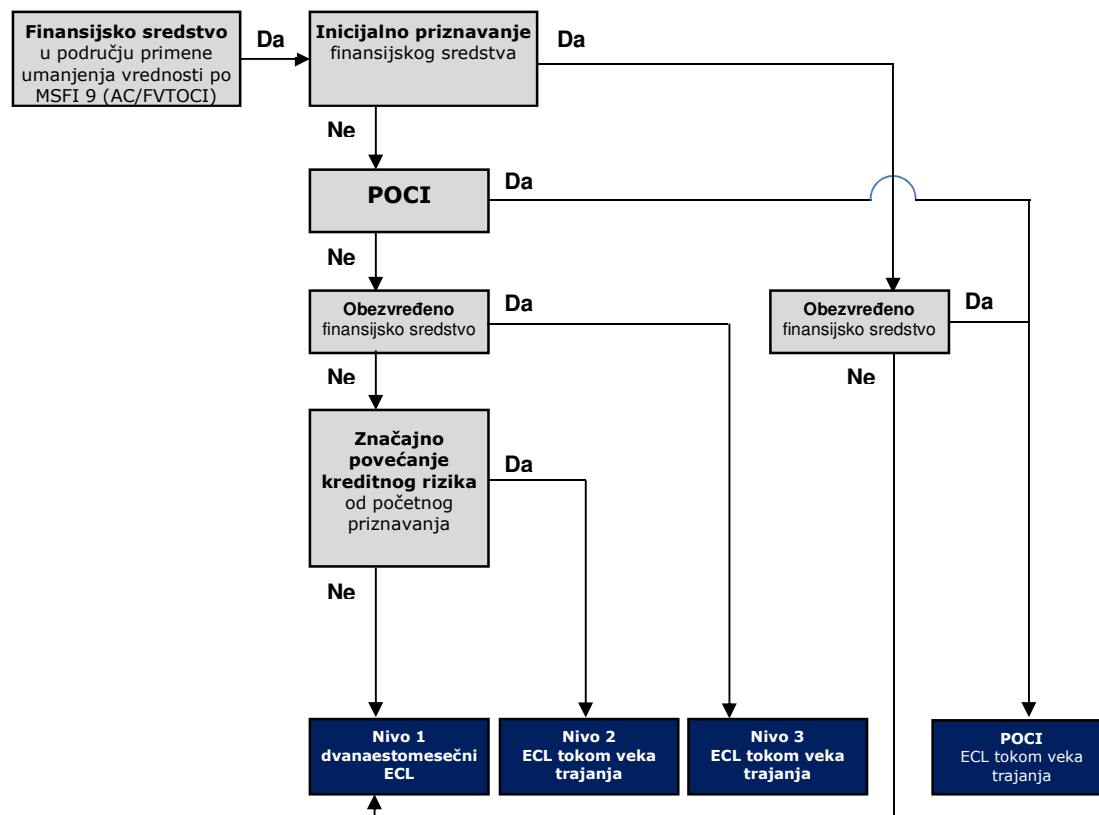
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Nivo obezvređenja 1

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

Nivo obezvređenja 2

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

Nivo obezvređenja 3

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Grupa koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

Kvalitativni kriterijumi

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Grupa definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost Direkcije restrukturiranja i naplate plasmana (Workout department)** - Prenos u Direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Prevara – u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

Kvantitativni kriterijumi

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. threshold). Definisane praga je u nadležnosti Grupe, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos između nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Grupa za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

- 1) ECL_{LT} izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
- 2) M je broj godina od datuma izveštaja (t_0) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. ($t_0 = 31. 5. 2015$). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine (T = 31. 10. 2020). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4. odnosno M = 6;
- 3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
- 4) GCA_t je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;
Procenjuje se kao $GCA_t = GCA_{t_0} * c_t$, gde je GCA_{t_0} bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a c_t je koeficijent koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“.
- 5) PD_t je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
- 6) LGD_t je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
- 7) D_{t-1} je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + \text{EIR})^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$\text{ECL}_{LT} = \sum_{t=1}^M \text{EXP}_t \cdot \text{PD}_t \cdot \text{LGD}_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je EXP_t procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao $\text{EXP}_t = \text{Off-Bal}_{t0} * \text{CCF}_t * c_t$, gde je

- i) Off-Bal_{t0} vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;
- ii) CCF_t je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Grupa očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

- 1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- 2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

Individualni pristup

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

- 1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u“
- 2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;
- 3) Nepredviđeni scenario
- 4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$\text{ECL}_{LT,s} = \max(0; \text{GCA}_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{\text{CF}_j}{(1 + \text{EIR})^{(j-t_0)/365}})$$

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Gde je

- 1) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s ;
- 2) GCA_{t0} je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3) CF_j su očekivani novčani tokovi u vreme j ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
 - a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
 - b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- 4) j je datum kada se očekuje novčani tok;
- 5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

- 1) ECL_{LT} verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s , $s = 1, 2$ ili 3 na datum izveštavanja;
- 3) p_s je verovatnoća dešavanja scenarija s , $s = 1, 2$ na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finansijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365})}$$

- a) CF_i su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije;
- b) CF_j su očekivani novčani prilivi u vreme j ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
 - i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
 - ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- c) i je datum kada se očekuje novčani odliv;
- d) j je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

Kolektivna procena

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka clijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- 1) ECL_{LT} očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2) GCA_{t0} je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3) LGD_{tiD} je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza (tiD);

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = Off - Bal_{t_0} \cdot CCF \cdot LGD_{t_{iD}}$$

Gde je:

- a) Off-Bal_{t₀} vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t₀);
- b) CCFt faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji Grupa pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirenja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Grupe izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje se od 2018. godine. Za segment Corporate Grupa trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD koje su bektestirane i prate se kvartalno (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom), dok će puna primena statističkog LGD modela za ovaj segment biti implementirana kada se steknu preduslovi vezani za minimalan broj opservacija odnosno defaulta, za razvoj statističkog modela.

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost Grupe prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Grupa nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF, u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****7.2 Kreditni rizik (nastavak)****Reprogramirani krediti**

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnije preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Banci. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate klijente) i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je podkategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnije od 30 dana u poslednjih 12 meseci tokom trajanja monitoring perioda (važi za Corporate klijente), nepostojanja dana docnije na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj (važi za Corporate klijente), a koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje maksimalno 2 godine po isteku koje ako su ispunjeni svi gore navedeni, uslovi klijent izlazi iz statusa Forbearance.

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 meseci od dodeljivanja statusa „privremene mere“;
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restruktuiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF i Defaulted forbearance statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma u Performing forbearance statusu ili u slučaju novog reprograma u prvoj godini Performing under probation statusa.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se zaključuje ugovor o mirovanju duga kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****7.2 Kreditni rizik (nastavak)****Rizik koncentracije plasmana**

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Grupe određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvarilo i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Grupa sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Grupa upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfolioju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018) i Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) , kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala Grupa je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfolioju, portfolioju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Grupa analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Grupe.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Grupe.

Prema Odluci o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti Grupe određenim vrstama proizvoda, Izloženosti Grupe po osnovu kredita odobrenih stanovništvu⁷ čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana ne mogu biti veće od 30%⁸ iznosa kapitala Grupe⁹ uvećanog za iznos svih obaveza Grupe u dinarima čija je preostala ročnost duža od 1825 dana.

Pored toga, Grupa je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Grupom ne sme biti viša od 20% kapitala Grupe.

Grupa je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti i operativni maksimalni limit izloženosti.

7 Pripadajući deo stanja na računima 102, 107 i 108 utvrđenim Kontnim okvirom za banke i iskazuju se po bruto principu, odnosno pre umanjivanja za ispravke vrednosti

8 Izuzetno od navedenog, izloženosti banke po ovim proizvodima ne mogu biti veće od 50% iznosa kapitala i obaveza u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine i 40% iznosa kapitala i u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine.

9 Prilikom obračuna iznosa kapitala iz tog stava ne primenjuju se regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od kapitala propisani Odlukom o adekvatnosti kapitala, osim umanjivanja za gubitak tekuće godine i ranijih godina i za nerealizovane gubitke

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizici srodni kreditnom riziku

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Grupa rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik druge ugovorne strane

Grupa posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

7.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS“, br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Grupa neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospelje obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvo Grupe nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Grupe kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Grupa upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspoložuju svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Grupa održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Grupe. Takođe, Grupa održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Grupa klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Grupe koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Banka prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom prve polovine 2019. i tokom 2018.godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	2019.	2018.
Prosek tokom perioda	1,40	1,46
Najviši	1,68	1,84
Najniži	1,18	1,18
Na dan 30. juna/ 31. decembra	1,24	1,36

Uži pokazatelj likvidnosti tokom prvih šest meseci 2019. i tokom 2018. godine

	2019.	2018.
Prosek tokom perioda	1,27	1,36
Najviši	1,55	1,77
Najniži	1,02	1,09
Na dan 30. juna/ 31. decembra	1,15	1,28

Pokazatelj pokriva likvidnom aktivom

Od 30. juna 2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokriva likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Grupa je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Grupa je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom.

Grupa pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstanka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. U prvoj polovini 2019. godine usvojene su nova metodologija i nove pretpostavke za analizu perioda opstanka. Grupa je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima. Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

Grupa u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Grupa je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.4. Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki. Grupkoje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Grupe je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Banka primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Banka izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su dve vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

VaR u RSD hiljada	Na dan 30. juna 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
<i>Kamatni rizik</i>	19.648	17.931
<i>Devizni rizik</i>	10.715	9.540
Ukupno	22.996	18.355

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.4. Tržišni rizici (nastavak)

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca, zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

Pomenute limite odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfolijom i kapitalom i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

7.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena kamatnih stopa, a Grupa je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Grupa smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Grupe redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Grupa je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija, u skladu sa NBS regulativom i EBA smernicama. Za diskontovanje se koristi risk free kriva. Pored paralelnih šokova, prate se i neparalelna scenarija promene kamatnih stopa.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodama.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

7.4.2. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Grupa upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Grupe, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Grupa dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor finansijskih tržišta i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije. Grupa kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Grupa dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U prvoj polovini 2019. godine, Grupa je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Grupa krajem svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Grupe.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Grupa ima značajne izloženosti na dan 30. juna 2019. i 31. decembra 2018. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.5. Koncentracija rizika Grupe

Koncentracija rizika Grupe obuhvataju rizike izloženosti Grupe prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Grupe prema licu povezanom sa Grupom.

Praćenje izloženosti Grupe ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Grupe prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Grupe.

U 2019. godini Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 34 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Grupe utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Grupom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

Takođe, sa stanjem na dan 30. juna 2019. godine, Grupa je usklađena sa pokazateljem rizika koncentracije koji je definisan Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti Grupe određenim vrstama proizvoda.

37.6. Rizici ulaganja Grupe

Rizici ulaganja Grupe, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Grupe i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Grupe u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Grupe, te da ukupna ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Grupe ne pređu 60% kapitala Grupe.

Izloženost riziku ulaganja Grupe u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Grupe nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2019. godini, Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

37.7. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Grupa najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Grupa vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja.

Izloženost Grupe riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Grupe nisko.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.8. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Grupa je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Grupe.

Komiteo za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnost, koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Banci. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Grupa kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Grupa je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Grupe operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Grupa je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju požar, grom, eksploziju, štete od vode, pad letelice, te štete na imovini, pljačke, provale, krađe (vredne imovine), gubitke usled prekida rada, rizike vezane za sredstva od vrednosti i opštu odgovornost. Specifični rizici Grupe obuhvataju interne i eksterne prevare, tehnološke rizike, građansku odgovornost i osiguranje koletarala.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Grupa vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

7.9. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Grupe u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Grupe.

Grupa upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Grupe. Rukovodstvo Grupe redovno prati pokazatelje adekvatnosti Grupe i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30. juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima, Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda i Odlukom o adekvatnosti kapitala.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine****7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****7.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Regulatorno propisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 30. juna 2019. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,30% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku i 2,30% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,80% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,80%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Grupa je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2018. godinu definisala u formi smernice, dok će u buduću biti definisan u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke utvrđen je način izračunavanja kapitala Grupe i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Grupe se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive. U skladu sa izmenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banke („Službeni glasnik RS”, br. 103/2018 koje su stupile na snagu 1. Januara 2019. godine, Grupa u obračun regulatornog kapitala uključuje i nove odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala, koje su prikazane u tabeli u nastavku kao i u tački 37.9.a (Prilog 1) ovih Napomena.

Kapital Grupe čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupe jednak je odnosu kapitala Grupe i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Grupa sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Banci uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovodstvo Grupe u procesu upravljanja rizicima kojima je Grupa izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Grupa ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o sklonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i restrukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe („Službeni glasnik RS”. br. 71/2015) Grupa redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Grupe, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Grupa za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Grupe dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke („Službeni glasnik RS”. br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe („Službeni glasnik RS”. br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Grupe na dan 30. juna 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

	Na dan 30. juna 2019.	U RSD hiljada Na dan 31. decembra 2018.
Osnovni kapital		
Osnovni akcijski kapital		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	10.040.000	10.040.000
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	124.475	124.475
Dobit iz ranijih godina koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	205.830	143.621
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	-	870.617
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	683.749	602.586
Nerealizovani gubici	(102.562)	(90.388)
Ostale rezerve	12.955.128	10.036.645
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(26.909)	(24.616)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(675.751)	(554.374)
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita	(25.006)	-
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine	(9.150)	-
	23.169.804	21.148.566
Dopunski kapital		
Subordinirane obaveze	3.768.261	3.873.180
	3.768.261	3.873.180
Kapital:	26.938.065	25.021.746
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	10.623.110	10.255.358
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	197.347	161.078
Kapitalni zahtev za devizni rizik	15.276	51.123
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.282.829	1.199.624
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	65.451	34.384
Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala	15,21	14,46
Adekvatnost osnovnog kapitala	15,21	14,46
Adekvatnost kapitala	17,69	17,11

Grupa je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**
7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
7.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

	30. juna 2019.	U RSD hiljada 31. decembra 2018.
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa nema značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.316.980	2.114.857
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa nema značajno ulaganje	(96.541)	(76.475)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa nema značajno ulaganje		-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa nema značajno ulaganje		-
Preostaje do limita	2.220.439	2.038.382
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa ima značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.316.980	2.114.857
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa ima značajno ulaganje	-	-
Preostaje do limita	2.316.980	2.114.857
Odložena poreska sredstva		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.316.980	2.114.857
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(125.121)	(111.910)
Preostaje do limita	2.191.859	2.002.947
Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa ima značajno ulaganjene ne odbijaju od kapitala (17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	4.085.599	3.729.094
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima Grupa ima značajno ulaganjene	(125.121)	(111.910)
Preostaje do limita	3.960.478	3.617.184

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Grupe dat je u tabeli koja sledi:

	Na dan 30. juna 2019.		U RSD hiljada Na dan 31. decembra 2018.	
	Rizična aktiva	Kapitalni zahtev	Rizična aktiva	Kapitalni zahtev
Ukupna rizična aktiva	152.300.162	12.184.013	146.276.728	11.702.138
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	132.788.881	10.623.110	128.191.971	10.255.358
Standardizovani pristup	132.788.881	10.623.110	128.191.971	10.255.358
IRB pristup	-	-	-	-
Izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka)	-	-	-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.657.783	212.623	2.659.662	212.773
Izloženosti operativnom riziku	16.035.357	1.282.829	14.995.301	1.199.624
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	818.141	65.451	429.794	34.384

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

7.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Pokazatelj leveridža

Pokazatelj leveridža Grupe, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 9,35% na 30. juna 2019. godine.

7.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Obračun fer vrednosti u Banci je baziran prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a, LGD-a i izloženosti (NPV).

	u RSD hiljada	
	Na dan 30. juna 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
CVA	20.832	12.398
DVA	(2.045)	(1.882)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

U skladu sa MSFI 13 Grupa kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u Napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2

Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spreadovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instrumenti.

Nivo FV 3

Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spreadove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

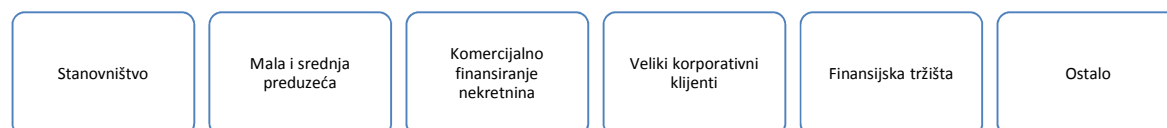
8. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA

Rukovodstvo Grupe posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

a) Struktura poslovnih segmenata

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

Erste bank a.d. Novi Sad - Poslovni segmenti

b) Definicije poslovnih segmenata

Stanovništvo (Retail)

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Grupa sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

Mala i srednja preduzeća (SME)

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

Komercijalno projektno finansiranje (CRE)

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

Veliki korporativni klijenti (LC)

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

Segment Tržišta (GM)

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svođenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

Ostalo

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alokirano na poslovne segmente).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**
8. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komerrijalno projektno		Veliki korporativni klijenti		Finansijska tržišta		Ostalo		GRUPA	
	06.2019	06.2018	06.2019	06.2018	06.2019	06.2018	06.2019	06.2018	06.2019	06.2018	06.2019	06.2018	06.2019	06.2018
u 000 RSD														
B. Bilans uspeha														
Neto kamatni prihod	2.300.897	2.054.516	728.644	708.664	279.952	236.044	200.037	120.214	120.515	78.998	4.023	88.933	3.634.068	3.287.369
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	178	207	178	207
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5.570	4.448	5.570	4.448
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente	-	-	-	1.471	-	-	-	2.001	-	-	3.375	(434)	3.375	3.038
Neto prihod od provizija i naknada	559.011	539.965	212.974	169.951	25.075	6.226	92.088	68.496	18.923	15.048	(124.788)	(92.242)	783.284	707.444
Neto rezultat trgovanja	82.728	69.547	28.095	12.105	10.169	3.031	12.140	2.590	165.429	188.982	(23.091)	1.311	275.470	277.566
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.459)	(2.306)	(260)	(2.306)	(1.720)
Opšti administrativni troškovi	(2.624.072)	(2.213.230)	(487.337)	(420.610)	(69.679)	(59.058)	(136.430)	(125.996)	(77.065)	(59.643)	10.750	19.594	(3.383.832)	(2.858.944)
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	(20.277)	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(20.277)	294
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.662)	14.341	(1.662)	14.341
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	(157.078)	(86.616)	76.660	(349.956)	7.814	(95.375)	43.218	10.683	-	-	1.323	58.371	(28.062)	(462.892)
Ostali operativni rezultat	7.642	5.900	3.191	18.536	(271)	(0)	304	11.500	(2.201)	(1.918)	(40.334)	(51.457)	(31.667)	(17.440)
Dobit pre poreza od redovnog poslovanja	148.852	370.376	562.227	140.160	253.061	90.868	211.359	89.487	225.601	220.008	(166.962)	42.812	1.234.139	953.712
Porez na dobit	(8.713)	(13.610)	(38.763)	(10.186)	(14.813)	(3.339)	(12.372)	(3.288)	(13.206)	(8.085)	10.120	(1.322)	(77.746)	(39.829)
Dobitak/gubitak za tekuću godinu	140.139	356.766	523.464	129.974	238.248	87.529	198.987	86.199	212.396	211.923	(156.841)	41.490	1.156.392	913.882
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolisajući)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(14.698)	(9.105)	(14.698)	(9.105)
Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva	140.139	356.766	523.464	129.974	238.248	87.529	198.987	86.199	212.396	211.923	(171.539)	32.385	1.141.695	904.777
Operativni prihod	2.942.637	2.664.028	969.713	892.190	315.197	245.301	304.266	193.300	304.867	281.570	(137.039)	1.963	4.699.639	4.278.352
Operativni troškovi	(2.624.072)	(2.213.230)	(487.337)	(420.610)	(69.679)	(59.058)	(136.430)	(125.996)	(77.065)	(59.643)	10.750	19.594	(3.383.832)	(2.858.944)
Operativni rezultat	318.565	450.798	482.376	471.580	245.517	186.243	167.836	67.304	227.802	221.926	(126.289)	21.557	1.315.807	1.419.408
A. Bilans stanja														
Ukupna aktiva (stanje na kraju perioda)	78.434.502	61.918.520	47.777.610	39.605.313	15.203.512	14.426.607	20.479.318	13.189.853	12.351.101	10.955.127	56.726.078	46.846.439	230.972.122	186.941.860
Ukupna pasiva bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	70.339.019	60.759.296	32.576.401	24.441.060	8.589.147	8.383.582	22.446.249	19.594.758	5.763.740	3.861.572	66.081.402	47.987.388	205.795.959	165.027.655
Kapital	7.646.637	5.653.806	4.201.802	4.873.232	1.506.950	1.738.845	2.420.333	1.456.846	477.607	668.317	8.922.834	7.523.161	25.176.163	21.914.205
C. Ključni pokazatelji/parametri														
Racio troškova i prihoda	89%	83%	50%	47%	22%	24%	45%	65%	25%	21%	8%	-998%	72%	67%
Racio kredita i depozita (neto)	106%	97%	213%	234%	178%	174%	98%	70%	0%	0%	10%	9%	122%	114%
Povrat na prosečno alocirani kapital	2%	6%	12%	3%	16%	5%	8%	6%	44%	32%	-2%	0%	5%	4%

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije u pojedinačnim finansijskim izveštajima za 30.06.2019. godine.

Obelodanjujemo da je na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banka realizovala 31. emisiju akcija bez javne ponude radi povećanja osnovnog akcijskog kapitala.

Broj emitovanih akcija je 289.900 komada od čega je Erste Group Bank AG otkupila 212.306 komada a Steiermarkische Bank je otkupila 74.594 komada. Nominalna vrednost pojedinačnih akcija iznosi RSD 10.000,00 a tržišna vrednost RSD 18.468,00.

Nakon uspešne emisije ukupan osnovni kapital je uvećan za RSD 2.869.000 hiljada i iznosi RSD 12.909.000. hiljada od čega EGB AG je vlasnik 74% sa 955.266 akcija, a Steiermarkische Bank 26% sa 335.634 akcija.

42. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, korišćeni za preračun deviznih pozicija Bilansa stanja na dan 30. juna 2019. godine i 31. decembra 2018. godine u funkcionalnu valutu za pojedine strane valute su:

	U RSD	
	30. juna 2019.	31. decembra 2018.
EUR	117,9121	118,1946
USD	103,7685	103,3893
CHF	106,3613	104,9779

Novi Sad, 30. avgusta 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čomić
Direktor Sektora
računovodstva i kontrolinga

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
odbora

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine

PRILOG

Korišćene skraćenice:

AC	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
AFS	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
ALCO	(eng. Asset and Liability Management Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
ALM	(eng. Asset and Liabilities Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
AML	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
bps	(eng. Basis points) – Procentni poen
CCF	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
CR01	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spređa za jedan bazni poen
CRR	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
CVA	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
DTA	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
DVA	(eng. Debit Value Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
EAD	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
EBA	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
EIR	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
EVE	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
FVOCI	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
FVPL	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
FV	(eng. Fair value) - Fer vrednost
FX	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
GCA	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
HFT	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
HOV	Hartije od vrednosti
HTM	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
ICAAP	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
IRB	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
LGD	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
LTV pokazatelj	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
MVoE	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
NBS	Narodna banka Srbije
NPL	Nenaplativa potraživanja
NSFR	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
OAK	Odluka o adekvatnosti kapitala
OCI	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
OTC derivati	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
PD	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. juna 2019. godine**

POCI	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja
PPLA	Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom
PVBP	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
RCC	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
REPO	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
RSD	Dinar Republike Srbije
SICR	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
SME	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
SPA	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
SPPI	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
SREP	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
VaR	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

Erste Bank a.d. Novi Sad

Bulevar oslobođenja br. 5
21000 Novi Sad
www.erstebank.rs
info@erstebank.rs

Tel: 080 0201 201
066 8999 000
Fax: 021 4809 700

Agencija za privredne registre: 974/2005
Matični broj: 08063818
PIB: 101628723
Poslovni račun: 808-34001-19
Ukupan upisani i uplaćani kapital:
10.040.000.000,00 RSD

IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

Na osnovu odredbi Zakona o tržištu kapitala („Sl. Glasnik RS“ br. 31/2011), lica odgovorna za sastavljanje konsolidovanog polugodišnjeg izveštaja, daju sledeću

IZJAVU

Prema našem najboljem saznanju, konsolidovani polugodišnji finansijski izveštaj društva Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5, Novi Sad, MB 08063818, za period od 01.01.2019. do 30.06.2019. godine sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva.

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Stevan Čomić

Zakonski zastupnik
Predsednik Izvršnog odbora

Slavko Carić

Erste Bank a.d. Novi Sad

Bulevar oslobođenja br. 5
21000 Novi Sad
www.erstebank.rs
info@erstebank.rs

Tel: 080 0201 201
066 8969 000
Fax: 021 4809 700

Agencija za privredne registre: 974/2005
Matični broj: 08063818
PIB: 101626723
Poslovni račun: 908-34001-19
Ukupan upisani i uplaćeni kapital:
10.040.000.000,00 RSD

IZJAVU

Konsolidovani polugodišnji finansijski izveštaji društva Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5, Novi Sad, MB 08063818, za period od 01.01.2019. do 30.06.2019. godine nisu revidirani.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Narodne banke Srbije, Erste Bank A.D. Novi Sad nema obavezu revizije periodičnih finansijskih izveštaja.

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Stevan Čomić

Zakonski zastupnik
Predsednik Izvršnog odbora

Slavko Carić